Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 168 (860) | Łódź, Czwartek 22 Lipca 1926 | ־ידישער יאָהרגאנג | דאנערשטאג יא אב תרפ״ו | Nr. 168 (860)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקויער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

אנגענומען די פולמאכטען.

די לינקע האבען אפגעהאלטען א פולען נצחון.

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספאָנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון סיים האָט זיך ספעציעל אויסגעצייכענט דעפ. ליבערמאַן מיט זיין גלענצענדער רעדע, אין וועלכער ער איז שאַרף אָנגעפאַלען אויף דער רעגירונג. די טייל פון זיין רעדע, אין וועלכער ער האָט זיך געוואָלט פערענט-פערן וועגען דעם ענין פילסודסקי, איז אויסגעקומען זעהר בלאַס.

דער סיים האָט אָנגענומען היינט אין דער צווייטער לעזונג די פולמאַכ-טען מיט די אַלע בעוואָרענישען, וואָס די רעגירונג האָט געשטעלט.

אינטערעסאַנט איז געוועזען, אַז אַ טייל רעכטע האָבען ספעציעל פערלאָזט די זיצונג פון סיים, כדי נישט צו דערלאָזען צום דורכפאַל פון די פולמאַכטען.

עס האָט דאָ געווירקט די ספעציעלע טאָקטיק פון „פשעגלאָנד וויעטש". אין וועלכער עס ווערט מיטגעטיילט, אַז אויב דער סיים וועט אָפוואַרפען די פולמאַכטען, וועט די רעגירונג ציהען דערפון אַלע קאָנסעקווענצען.

די אַפשטימונג פון דער דריטער לעזונג וועט פאָרקומען מאָרגען.

ס'איז כדאַי צו בעמערקען, אַז די לינקע האָבען בעת דער אָפשטימונג אָפגעהאַלטען אַ פולען נצחון, דהיינו — די פולמאַכטען זענען נישט נוגע די סאָציאַלע רעפאָרמען, און נעהמען אַרום די שפּראַך-געזעצען.

די נעכטיגע זיצונג פון סיים.

וו א ר ש א, 21 (פאַט). אין דער ווייטערדיגער דיסקוסיע איבער'ן געזעץ וועגען די פולמאַכטען האָבען אַנטייל גענומען די דעפ. ראָגולאַ, קראָניג, פאָפיעל, ליבערמאַן, קוואַלטשוק, פריסטופאַ און סאָבאָלעווסקי.

עס האָט אויך גענומען דאָס וואָרט דער פרעמיער באַרטעל, וועלכער האָט ערקלעהרט, אַז בעת דער דיסקוסיע וועגען די פולמאַכטען איז אויך גערעדט געוואָרען וועגען דער רעגירונגס-עקספּאָזע. מען האָט פאָרגעוואָרפען דער רעגירונג אַ בייזען ווילען אָדער נאַאיוויטעט, און דערווייל איז קיין איינציגע פון דער רעגירונג נישט צושלאָגען געוואָרען. דער סיים מוז בעשליסען, צי וועט ער דערלויבען דער רעגירונג אויסצופיהרען איהרע פּלענער, וועלכע זי האָט מיט דער גאַנצער אויפריכטיגקייט פאָרגעשטעלט. דער טערמין פון די פולמאַכטען ביז'ן 1. אָדער 31. יאַנואַר איז פאַר דער רעגירונג גישט אָנגעהמבאַר. ווען דער סיים זאָל אָננעהמען דעם דאָזיגען טערמין, וועט די רעגירונג ציהען דערפון די ענטשפרעכענדע קאָנסעקווענצען.

נאָך דער דיסקוסיע איז דאָס געזעץ אַנגענומען געוואָרען אין דער צווייטער לעזונג.

עקספאזע פון אויסערן-מיניסטער זאלעסקי.

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאָניש) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער סיים-קאָמיסיע פאַר אויסערן-ענינים האָט דער אויסערן - מיניסטער זאַלעסקי געהאַלטען אַ גרויסע עקספּאָזע וועגען דער אויסערן-פּאָליטיק פון פּוילען.

אין דער דאָזיגער עקספּאָזע האָט דער אויסערן - מיניסטער זיך ספּעציעל אָפּגעשטעלט אויף דער פרידענס-פּאָליטיק פון פּוילען, און געבראַכט אַ רייה ביישפּילען, וואָס בעשטעטיגען די דורכאויס פרידליכע פּאָליטיק.

ער האָט אויך גערעדט וועגען דער נויטיגקייט צו בעקומען אַ גאַראַנטיע פון שטענדיגער מיטאַרבייט אין דער פעלקער-ליגע, פון וואָס ער מאַכט אָפּהענגיג איהר געהעריגע אַרבייט און בעשטימונג.

דער אויסערן-מיניסטער האָט זיך אָפּגעשטעלט לענגער אויף דעם בונד מיט פראַנקרייך, אויף דער פריינדליכער פּויליש-אַמעריקאַנישער בעציהונג — קודם כלווירטשאַפטליכע, וועגען דייטשלאַנד האָט מיג. זאַלעסקי געזאָגט, אַז עס האַלט ביי דער רעגולירונג פון די פויליש-דייטשע ווירטשאַפטליכע בעציהונגען, און אויף וויפיל די דאָזיגע בעציהונגען וועלען זיך בכלל פאַרבעסערען — וועט קומען צו אַן אָפּשפּאַנונג פון דער אַלגעמיינער אינטערנאַציאָנאַלער סיטואַציע.

וואָס שייך די בעציהונגען מיט סאָוויעט-רוסלאַנד דאַרף מיט צופרידענהייט פעסטגעשטעלט ווערען, אַז זיי זענען פּאָזיטיווע און קומען אַרויף אויף אַ רעאַלען וועג פון שכנ'ישער צוזאַמענאַרבייט.

בכלל איז דער מיג. זאַלעסקי זעהר אָפּטימיסטיש, און דעם דאָזיגען אָפּטימיזם האָט ער אויך אַרויסגעוויזען, ווען ער האָט זיין עקספּאָזע פערענדיגט מיט דעם פּראָבלעם פון דער ווירטשאַפטליכער סאַנאַציע אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אויסערליכער קרעדיט-פּאָליטיק.

אין סיים-קאמיסיעס.

וו א ר ש א, 21 (פּאַט) אין דער סיים-קאָמיסיע פאַר אַרבייטס-שוץ איז בעטראַכט געוואָרען דער פאָרשלאַג פון ז.ל.נ. וועגען אָפּלעגען אויף 10 יאָהר דאָס ווייטערדיגע אָרגאַניזירען פון קראַנקען-קאַסעס, אין די ערטער, וואו זיי זענען נאָך לעת עתה נישט אָרגאַניזירט געוואָרען. דער דאָזיגער פאָרשלאַג איז מיט אַ מעהרהייט שטימען אָנגענומען געוואָרען — געגען די שטימען פון פ. פ. ס. יודישע קאָלאָ, און דער רעגירונגס-פאָרשלאַג וועגען קלענערע טערמינען, איז דורכגעפאַלען.

*

וו א ר ש א, 21 (פּאַט) אויף דער זיצונג פון דער סיים-קאָמיסיע פאַר קאָנסטיטוציע-ענינים זענען בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגען פון דער וואַהל-אָרדינאַציע און פון פונאַנדערלאָזען דעם סיים. נאָך דעם ווי עס זענען אַריינגעטראָגען איינציגע אויפקלערונגען בנוגע די דאָזיגע ענינים, האָט די ערשטע פראַגע רעפערירט דער דעפ. קאָנאָפּטשינסקי (ז. ל. נ.) וועלכער האָט צ.א. ערקלערט, אַז עס דאַרף פערקלענערט ווערען די צאָהל פון רעפּוטאַטען און געענדערט ווערען די גרעניצען פון די וואַהל-קרייזען און די מאַנדאַטען דאַרפען אַזוי פערטיילט ווערען, אַז עס זאָל קאָנען געבילדעט ווערען אַ פּוילישע מעהרהייט.

פאָראויסזעהענדיג די שוועריגקייטען און אָננעהמען די אָרדינאַציע - ענדערונגען דורכ'ן סיים, רעכענט דער רעפערענט פאַר מעגליך, אַז די רעגירונג זאָל דעם ענין דעצידירען אויפ'ן יסוד פון פולמאַכטען; ער מיינט אָבער, אַז איצט איז נאָך נישט די צייט דערצו.

נאָכ'ן רעפעראַט האָט דער פאָרזיצער פון דער קאָמיסיע ערקלעהרט, אַז ער רופט צונויף די קומענדיגע זיצונג אויף דאָנערשטאָג 9 פריה, און אַז אויף דער טאָג-אָרדנונג וועט זיך געפינען די פראגע פון פונאַנדערלאָזען דעם סיים.

*

וו א ר ש א, 21. (פּאַט) די סיים-קאָמיסיע פאַר פינאַנץ- און בודזשעט-ענינים האָט אויף דער בשותפות'ריגער זיצונג מיט דער יורידישער קאָמיסיע אָנגענומען אַ רעכטליך-פינאַנציעלען געזעץ-פּראָיעקט, אַריינטראָגענדיג אין אין איהם אַ רייה ענדערונגען.

50 מיליאן דאלאר פאר פוילען.

פ א ר י ז, 21 (ספּ. טעל.) לויט ווי „אינפאָרמאציאָן" מעלדעט ווערען געפיהרט אונטערהאנדלונגען צווישען אמעריקאַ'ישע בענק און דער פּוילישער רעגירונג מכּוח אַ הלואה פאַר פּוילען אויף א סומע פון 50 מיליאָן דאָלאר — פּראָצענטירט אויף 8.

גלייכצייטיג מעלדעט די זעלבע צייטונג וועגען פּערטראַקטאַציעס, וואָס ווערען געפיהרט מצד דער פּוילישער אינדוסטריע, דורך עטליכע פאַריזער אינדוסטריעלער מיט די פאָרשטעהער פון הארימאנען וועגען אַ הלואה פאַר דער פּוילישער אינדוסטריע אויף 15 מיליאָן דאָלאַר.

סענאט וועט ערלעדיגען ביז 1. אויגוסט

אלע געזעץ-פראיעקטען וועגען קאנסטיטוציע און פולמאכטען.

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). היינט האָט דער פרעמיער באַרטעל בעזוכט דעם סענאַט-מאַרשאַלעק טראָמפּטשינסקי, וועלכער האָט איהם צוגעזאָגט, אַז ביז'ן 1. אויגוסט וועלען ערלעדיגט ווערען אין סענאַט אַלע געזעץ-פּראָיעקטען וועגען ענדערען די קאָנסטיטוציע און וועגען די פולמאַכטען.

אינערן-מיניסטער מלאדזשאנאווסקי זאל דימיסיאנירען.

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדט). עס געהען אַרום קלאַנגען, אַז אין חודש סעפּטעמבער וועט זיך דער אינערן - מיניסטער מלאָדזשאַנאָווסקי אָנגעבען אין דימיסיע, און אויף זיין אָרט וועט בעשטימט ווערען אַ דעפּוטאַט, וואָס שטעהט נאָהענט צו „וויזוואָלעניע", אַ בעקאַנטער טוער אין פּ. א. וו.

שפיאנאזש-אפערע אין פשעמישל.

ל ע מ ב ע ר ג, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין פשעמישל איז ענטדעקט געוואָרען אַ גרויסע שפּיאָנאַזש - אַפערע, וועלכע איז פערצווייגט געוועזען אין קראָקע און לעמבערג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַפערע האָט מען אַרעסטירט עטליכע אונ-פופציג מאַן.

די נאציאנאלע מינדערהייטען אין ליטא.

א געשפרעך מיט אדוואקאט א. גרוזענבערג.

ר י ג ע, 21 (ספּ. טעל.) דער בעקאַנטער אַדוואָקאַט אָסקאַר גרוזענבערג האָט איצט פערענדיגט אַ רייזע איבער די באַלטישע לענדער, צווישען אַנדערע האָט ה' גרוזענבערג בעזוכט אויך ליטאָ.

אין אַ געשפּרעך מיט דעם קאָרעספּאָנדענט פון דער „יודישער טעלעגראַפען אַגענטור" שילדערט ער אַזוי זיינע איינדריקען:

„די ליטווינער זענען אַ פאָלק, וואָס איז געוואוינט צו דער ערד, אַ פּויערים-פאָלק, וועגען וועלכען ס'זענען דאָ פיל פאָראורטיילען, ס'זענען דאָ מענשען וואָס גלויבען אַז דאָס ליטווישע פאָלק איז בעהערשט פון אַ רעאַקציאָנערען גייסט. אָבער בשעת די לעצטע וואַהלען האָט דאָס פאָלק בעוויזען, אַז עס ווייסט קלאָר וועמ'ס זענען זיינע פריינד און ווער זיינע פיינד.

„די ליטווישע מאַסען להיפּך צו די בייזוויליגע אינפאָרמאַציעס, ווייסען נישט פון אונטאָלעראַנץ לגבי די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, וועלכע וואוינען מיט זיי. אַ יודישער דאָקטאָר, אַדוואָקאַט, סוחר, אינדוסטריעלער, אָדער האַנדווערקער קאָן נישט זאָגען, אַז די קריסטליכע בעפעלקערונג באָיקאָטירט זיי. דערהויפּט זענען יודען-פריינדליך געשטימט די אָנהענגער פון דער פּויערים-אַרבייטער-פּאַרטיי, צו וועלכער ס'געהערען דער איצטיגער מלוכה-פּרעזידענט און פּרעמיער-מיניסטער.

אונצוטרוי פאר העריא'ס קאבינעט

פ א ר י ז, (פּאַט) דער פּאַרלאַמענט האָט מיט 290 שטימען געגען 237 אויסגעדריקט אונצוטרוי דער רעגירונג.

העריאָ האָט צוזאַמען מיט די קאַבינעט-מיטגלידער פערלאָזט דעם זיצונגס-זאַל ביי אַ מאַניפעסטאַציע פון די לינקע און עקסט-לינקע.

אויף וואס וועט בענוצט ווערען די א"י-הלואה.

ל א נ ד א ן, (י. ט. א.) די הלואה פאַר ארץ-ישראל אין דער הויך פון 4,500,000 פונט, וואָס די ענגלישע באַנק גאַראַנטירט פאַר ארץ-ישראל וועט פערנוצט ווערען אויף פאָלגענדע צוועקען: 1,640,000 פונט אויף בויען נייע באַהנען, 1,115,000 פונט אויף פּאָרטען, אויף אַנדערע אינוועסטיציע-אַרבייטען 745,000 פונט און אויף אויסקויפען פון די עקזיסטירענדע באַהנען 1000,000 פונט.

„פּוילען דאַרף פאַרנעהמען דאָס 5-טע אָרט,

עס פאַרנעהמט אָבער דאָס 13-טע, און דער סאַניטער מסחר קאָן ווערען איינער פון די הויפּט-פאַקטאָרען, וואָס וועט אוועקשטעלען דאָס לאַנד אויף דער געהעריגער מדרגה!" — אַזוי זאָגט דער האַנדעלס-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי.

די דינסטאַג'דיגע קאָנפערענץ אין האַנדעלס-מיניסטעריום.

ווי מיר האָבן שוין נעכטען מיטגע-טיילט, איז אין וואַרשאַ, אויף דער קאָנ-פערענץ אין האַנדעלס-מיניסטעריום, אין נאָמען פון לאָדזשער סוחר'טום, אַרויסגע-טראָטען מיט אַ רעפעראַט דער וויצע-פּאָרזיצער פון סוחרים-פאַראיין (פּעטרי-קאָווער 73)

ד"ר יוזעף זאַקס.

דער רעדנער האָט מיט ציפערן־עגהייט קאָנסטאַטירט, אַז אין האַנדעלס-מיניס-טעריום האָט מען ענדליך איינגעזעהען, אַז דער האַנדעל איז נויטיג און פער-גליכען איהם מיט דער בלוט-צירקולאַ-ציע אין אַ לעבעדיגען אָרגאַניזם. מ'מוז אָבער ערגענצען, אַז ביי אַ נאָרמאַלען אָרגאַניזם טרעפען זיך בלוט-פערשטאָ-פונגען, און אויב די דאָזיגע קראַנקהייט זאָל בעצייטענס נישט געהיילט ווערען, קאָן קומען צו אַ קאַטאַסטראָפע אין'ם גאַנצען אָרגאַניזם.

אָט די דאָזיגע געפאַהר איז שוין, ליידער, דאָ אין'ם אָרגאַניזם פון יודי-שען סוחר טום, און

מ'מוז שוין אָנגעהמען מיטלען

אויף צו היילען איהם.

דאָס יודישע סוחר'טום איז נישט קיין פאַראיבערגעהענדער און צופעלי-גער ווירטשאַפטליכער פאַקטאָר. ער האָט שוין אַלטע טראַדיציעס אין פּוילען און האָט נישט אָבגעשטעלט זיין וויר-קונג אפילו אונטער פרעמדע אָקו-פּאַציעס, פערשפרייטענדיג די פּוילישע אויסאַרבייטונגען אויפ'ן מזרח.

איבערגעהענדיג צו די וועהטאָגען פון יודישען סוחר'טום, וואָס האָבן איהם געבראַכט צו אַזאַ קאַטאַסטראָפאַלער לאַגע, רעכענט דער רעפערענט אויס די סבות, וואָס האָבן דערצו געבראַכט, און די פאַרלאַנגען פון די לאָדזשער יו-דישע סוחרים:

1) קרעדיט.

הגם ביי דער גרינדונג פון „באַנק פּאַלסקי" האָבן די יודישע סוחרים אַרויסגעוויזען זייער לאָיאַליטעט און איבער די כחות אויסגעקויפט די אַק-ציעס, האָבן זיי קיין קרעדיט נישט בעקומען. אין די רוסישע צייטען האָט יעדער, וואָס האָט אויסגעקויפט אַ פּאַ-טענט פון דער 1-טער און 2-טער קאַ-טעגאָריע געהאַט קרעדיט אין מלוכה-באַנק.

דאָס מוזען אָנקומען צו פּריוואַטען קרעדיט, ווען מ'האָט געצאָהלט 6-8 פּראָצ. אַ חודש, האָט אין אַ גרויסער מאָס מיטגעווירקט צו דער רואין פון יודישען סוחר'טום.

מיר פאַרלאַנגען, אַז דאָס האַנדעלס-מיניסטעריום זאָל אויסווירקען קרעדי-טען פאַר די סוחרים אין „באַנק פּאָל-סקי" און אין „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ".

2) שטייערן.

די טעאָרעטיקער פון פינאַנץ-מיניס-טעריום האָבן אַלע שטייערן געשטיצט איינעם אויפ'ן צווייטען, וואָס קיין שום עקאָנאָמישע לעהרע זעהט עס נישט פאָר. ס'איז געקומען צו אַבסורדען, ווייל דער גרונד, וואָס איז געווען בע-שטימט בעת דער דעוואַלואַציע-צייט איז געווען נישט געבוי און נישט ריכטיג.

דער אומזאַץ-שטייער מוז אָפּגעשאַפט ווערען. מ'קען נישט צאָהלען ביי גאַרן צ. ב., וואו מ'פּערדינט 1 פּראָצ. אומ-זאַץ-שטייער 2 און האַלב פּראָצ. דאָס סוחר'טום איז נישט בכח צו טראָגען די לאַסט, הגם אויף איינציגע אַרטיק-לען איז דער שטייער פּערקלענערט. דעם שטייער דאַרפען צאָהלען די אינ-דוסטריעלער און אימפּאָרטערען. אַלס איבערגאַנגס-מיטעל דאַרף דערווייל פער-קלענערט ווערען דער אומזאַץ-שטייער, געענדערט ווערען די בעשטימונגען וועגען קאָנסיגנאַציע-לאַגערן אין רויה-שטאָפען. דער אומזאַץ-שטייער זאָל איינקאַסירט ווערען, ווען די דעקונג פאַר דער טראַנזאַקציע וועט איינפליסען. ביים עקספּאָרט זאָלען בעפרייט ווערען פון אומזאַץ-שטייער אויך די סוחרים.

3) הערעדיט-שוץ.

ספּעציעל די לאָדזשער סוחרים פיה-לען די אונזיכערקייט, צוליב'ן פעהלען פון איינהייטליכע געזעצען אין אַלע 4 געביטען, וואָס זאָלען זיי גאַראַנטירען זייער פערמעגען. ס'איז נויטיג צו שאַ-פען אַן אוניפיקאַציע אויף דעם געביט פאַר דער גאַנצער מלוכה.

4) אינדוסטריע.

דאָס סוחר'טום פערלאַנגט, אַז דאָס מיניסטעריום זאָל איהם צו הילף קומען אין זיינע פערבינדונגען מיט דער אינ-דוסטריע. ספּעציעל אין לאָדז זענען שוין געמאַכט געוואָרען אין דער היג-זיכט התחלות. דאָס האַנדעלס-מיניסטע-ריום דאַרף נישט פאַרנעהמען קיין שום זאַך פאַר דער אינדוסטריע, אָהן אַ פערשטענדיגונג מיט דעם סוחר'טום.

5) פּעסער.

די פּעסער-בעגרענצונגען האַמטווען דעם מסחר. די סוחר'ישע אינטערוועג-צען האָבן געבראַכט געוויסע הנחות, אָבער זיי זענען צו וועהניג. אין די רוסישע צייטען האָבן די סוחרים פון 1. און 2. קאַטעגאָריע פאַר אַ געוויסען אָפּצאָהל בעקומען יאָהר-פּעסער אויף פיל-מאָליגע רייזעס. דאָס ענהליכע דאַרף איינגעפיהרט ווערען דאָ.

לסוף דריקט דער רעדנער אויס די האָפנונג, אַז ס'וועט קומען אַ נייע תקופה אין לעבען פונ'ם סוחר'טום, און אַז ס'וועט מיטווירקען צו'ם ווירטשאַפטליכען אויפשטייג פון דער מלוכה.

איינדרוקען פון ד"ר. הימאַן.

סוחרים-פאַראיין (פּעטריקאָווער 73). צום ערשטען מאָל האָט עס פּאַסירט, אַז די מאַסגעבענדע פאַקטאָרען האָבן אָנער-קענט און עס אָפיציעל אַרויסגעזאָגט, אַז דער האַנדעל איז נישט ווענינער וויכטיג ווי אינדוסטריע.

פּוילען דאַרף לויט איהר קראַפט, אָנ-זעהען און גרויס פאַרנעהמען דעם 5. אָרט אין דער וועלט. זי פאַרנעהמט אָבער דעם 13-טען. און דער געזונדטער האַנדעל קען ווערען איינער פון די הויפּט-פאַקטאָרען, וועלכע וועלען פּוילען אוועקשטעלען אויף איהר ריכטיגען אָרט; אפילו אין פּאָליטישען לעבען קען דער האַנדעל שפּילען אַ געוויסע ראָל. — האָט געזאָגט אין זיין רעפּליקע מיניס-טער קוויאַטקאָווסקי אַזעלכע ווערטער זענען מיר נאָך ביז איצט נישט זוכה געווען צו הערען. און עס רעדט אַ מענש, וואָס אָריענטירט זיך שנעל און דעצי-דירט זיך באַלד. אָט האָבן מיר עס געזעהען אין זיין בעשלוס וועגען די לאָדזשער רייזענדע ער האָט עס טאַקי ספּעציעל בעטאָנט, די לאָדזשער רייזענ-דע „זאָלען זיי געהן און שטופּען די לאָדזשער סחורות"; אָבער — דער מיני-סטער האָט צוגעזאָגט, אַז באַלד ווי די רעגירונג וועט בעקומען די פולמאַכטען, וועט זי אַרויסגעבען דעם נויטיגען גע-זעץ וועגען די האַנדעלס-קאַמערן און אינדוסטרי-געזעץ.

אַ כאַראַקטעריסטישער סימן, אַז ס'ווע-לען אַריינטרעטען ענדערונגען צום גו-טען. און דער האַנדעלס-מיניסטער ווייסט וואָס די סוחרים קענען און ער פאָדערט זיי אויף ווייטער צו קעמפען און נישט לאָזען זיך אַרויסשטופּען פון זייערע פּאָזיציעס.

אפילו דער וויצע-פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש האָט שוין נישט געפּרובט דעם טאָן פון גראַבסקי'ס צייטען. ער פערענטפערט זיך, אַז די טעאָרעטישע אונטערלאַגע האָט געשאַפען נישט דאָס מיניסטעריום, נאָר די געזעצגעבערישע קערפּערשאַפטען. ער אַנערקענט, אַז דער אומזאַץ-שטייער איז נישט ריכטיג, נאָר ליידער, קען ער איצט, צוליב מלוכה- און בודזשעט-טעמים איצט נישט אָפּ-געשאַפט ווערען, און ער וועט ביסלעכ-ווייז פערקלענערט ווערען.

מיר האָבן בעקומען דעם איינדרוק, אַז אפילו אין פינאַנץ-מיניסטעריום בלאָזט אַ מאַי-ווינטעל. מ'רעדט שוין נישט מיט אונז, ווי מיט געגנער. מ'פערשטעהט, אַז די צופיל „אָפּעקונעס" וועגען וועלכע ס'האָט גערעדט וויש-ליצקי, דאַרפען אָפּגעשאַפט ווערען.

מ'דאַרף פעסטשטעלען, אַז אויפ'ן מיניסטער ווי אויף אַלע אָנוועזענדע האָט די סוחר'ישע רעפּרעזענטאַנץ גע-מאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק מיט זיי-ערע זאַכליכע אויפקלערונגען.

און מיר האָבן אַלע סבות צו גלוי-בען, אַז די נייע ווינטען, וואָס הויבען אָן צו בלאָזען, וועלען העלפען דעם האַלב-צובראָכענעם יודישען סוחר'טום צוריקצושטעלען זיך אויף די פיס און אויספיהרען זיין ראָל אין ווירטשאַפט-ליכען לעבען פון לאַנד, צו וועלכער ער איז בערופען.

אַ מאַנאַרכיסטישע באַנדע פאַר'ן געריכט.

אינגיכען וועט זיך אין כאַרקאָוו אין העכסטען געריכט פון אוקראַינע אָנהויבען אַ פּראָצעס פון אַ גרופּע מאָנאַר-כיסטען.

די געשיכטע פון דעם פּראָצעס ליי-ענט זיך ווי אַ קינאָ-ראָמאַן, דער הויפּט-העלד פון דער דאָזיגער געשיכטע אָו-רעניוק, אַ געוועזענער לעהרער אין וואָלין און נאָכדעם אַ קאַפּיטאַן פון די ווייסגוואַרדייער, בעקומט אין 1922 אָנ-אויפטראַג פון ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטשעס מיליטערישען פאָרשטעהער אין רומע-ניען, גענעראַל גערואַ, ער זאָל אָרגאַ-ניזירען קאָנטר-רעוואָלוציאָנערע קעמפער-לען אין קרים. פון רומענישען גענע-ראַל-שטאַב בעקומען זיי אַ זעגל-שיף און אורעניוק פאָהרט אַוועק מיט אַ גרופּע צו די ברעגעס פון קרים. דאָ האָ-בען זיי צוזאַמען מיט געוועזענע ווייסע קרימער אָפיצירען געשאַפען דעם „קרימער אָרגאַניזאַציאָנעלען אויפשטאַנד-קאָמיטעט". נאָכדעם — אַזעלכע קאָמיטע-טען אויף וואָלין און אין ווייסרוסלאַנד.

אינגיכען אָבער האָט מען די חברה ענטדעקט און אַרעסטירט. אָבער אורע-ניוק איז ענטלאָפען קיין פּוילען און פון דאָרט קיין רומעניען.

אין רומעניען האָט ער מיט גערואַן בעשלאָסען אָנהויבען דאָס שפּיל פונסניי, דאָס מאָל שוין נישט אין קרים נאָר אין אָדעסע און פּאָדאָלער קאַנט, וואו-הין מען האָט בעשטימט אַלס אָנפיהרער דעם געוועזענעם קאַפּיטאַן פּאָפּאָוו און קאָרנעט קאַמיש.

מיט דער הילף פון פּוילישען גענע-ראַל-שטאַב ווערען די ביידע „העלדען" איבערגעוואָרפען אויף דער סאָוויעטי-שער גרעניץ און דאָ נעמען זיי זיך צו דער „אַרבייט".

אין 1925-טען יאָהר פאָהרט אורעניוק אַוועק קיין סערביען גלייך צום גענע-ראַל וראַנגעל. דער גענעראַל פערטרויט איהם, אַז אינגיכען וועט ער אַרויסזע-צען אַ דעסאַנט אין ס. ס. ס. ר. דאַרף מען אַלץ צוגרייטען. גראַד איז צו דער צייט אָנגעקומען קיין בולגאַריע די שיף „אוטריש", וואָס די ווייסגוואַרדיי-ער האָבן פערכאַפּט.

אורעניוק ווערט אַוועקגעשיקט צו שליסען קאָנטאַקט מיט די פערכאַפּער. מיט זיי צוזאַמען ווערט אויסגעאַרבייט אַ טעטיגקייטס-פּלאַן. אורעניוק ווערט בעפולמעכטיגט איינצושטעלען די ים-פערבינדונג פון בולגאַריען מיט אָדעס אין מיט קרים, איינשטעלען פערבינדונג מיט'ן בעוואוסטען ווייסען גענעראַל אוּ-לאַגאַי דורך טערקיי און איינשטעלען דעם טראַנזיט דורך רומעניען, טשער-נאָוויץ, זשודזשורידזי מיט בולגאַריען.

פון בולגאַריען פאָהרט אורעניוק אַוועק קיין רומעניען. דאָרטען ווערט ער בעשטימט אַלס פאָרזיצער פונ'ם „פערבאַנד פון דער אויפשטענדער-פעראייניגונג" אונטער'ן נאָמען „אַטאַ-מאַן קרוק" און אַלס זיין סעקרעטאַר איז בעשטימט געוואָרען קאַמיש אונ-טער'ן נאָמען „אַטאַמאַן קאַרא".

אין רומעניען פערבינדעט זיך אורע-ניוק מיט'ן באַנדיט נוציליאַק, אַ הויפּט פון אַ באַנדע, וואָס מ'כט אָנפאַלען אויף דער סאָוויעטישער גרעניץ. נוצי-ליאַק ווערט דער נאַטשאַלניק פון טראַנ-ספּאָרט דורכלאָז-פּונקט ביי אורעניוק'ס אָרגאַניזאַציע.

אינגיכען פיהרט נוציליאַק דורך או-רעניוק'ען דורך דער רומענישער גרע-ניץ אין ראַטען-פּעראַבאַנד מיט אַ גרוי-סער צאָהל מאָנאַרכיסטישער ליטעראַטור, נאָר דאָס מאָל — אין אויגוסט 1925 — האָט זיך זיין קאַריערע געענדיגט. צו-זאַמען מיט זיין „סעקרעטאַר" קאַמיש האָט איהם די אָדעסער ג. פּ. או. אַרעסטירט.

באַלד נאָכדעם האָט מען אויך אַרעס-טירט אַ סך אַנדערע אַנטיילנעהמער פון דער קאָנטר-רעוואָלוציאָנערער אָרגאַני-זאַציע.

מען האָט ביי זיי געפונען מאַנדאַטען פון פערשידענע מאָנאַרכיסטישע אָרגאַ-ניזאַציעס, דאָקומענטען אויף פרעמדע נעמען און אַ גרויסע צאָהל מאָנאַרכיס-טישע ליטעראַטור, וואָס איז בעשטימט געווען דער עיקר צו פערשפּרייטען צווי-שען די דעמאָביליזירטע רויט-אַרמעער. די בלעטלעך האָבן געטראָגען אַזעלכע מינים נעמען: „דער נאַציאָנאַלער פיהרער פונ'ם קומענדיגען ריסלאַנד", „אַ וואָרט צו דער רוסישער אַרמעע" א. אַ. וו.

צום געריכט ווערען צוגעצויגען 14 מאַן, צווישען זיי די אָנפיהרער אורע-ניוק, קאַמיש און פּאָפּאָוו.

אכטונג, סוחרים און מילנער!
ביי די לאַנג-יעהריגע פירמע פון
ר. ראָזענבלום זעק
בעקומט מען פערשידענע סאָרטען
צו צוגענגליכע פּרייזען.
לאָדז, אַלעקסאַנדריסקאַ 16. 777

Dr. med. Braun
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און וועגעריש-קראַנקהייטען און מענער שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ ליכט (האָר אויספאַל).
23 פּאַלודניאָוואַ 23
— — טעלעפאָן 26 40. — —
נעהמט אָן פון 9-10 און פון 6-8 אָוונד.

צו דעם 32-טען יאָהרצייט פון מיין יונג-פערשטאָרבענער מאַמע
יסכה ע"ה (י"ג אב)
און צו דעם 6-טען יאָהרצייט פון דער מצבה-שטעלונג פון מיין געליבטע שוועסטער
חיה יוכבד ע"ה (י"ז אב)
און צו דעם 2-טען יאָהרצייט פון מיין געליבטע שוועגערין
פּעריל חנה ע"ה (י"ד אב)
בעווין איך פון דערווייטענס מיט מיין גאַנצע פאַמיליע דעם שרעקליכען אומגליק, וואָס האָט אונז געטראָפען.
בוענאָס-איירעס.
יצחק רויזמאַן (וואַרענטשיק). 798

אויפפאָדערונג!
איך פאָדער אויף דעם ה' עזרה זעליגמאַן (פּעטריקאָווער 114) צום לעצטען מאָל צום דיין ר' יאַסעלע פּיינער וועגען דעם סכסוך, וואָס מיר האָבן צווישען זיך. ווען ער וועט נישט קומען דינסטאַג, דעם 27. יולי ה. י. פון 3—4 נאָכם. וועל איך אָנגעה-מען אַנדערע מיטלען. עס וואונדערט מיך, דאָס ער האָט אַ יודישע בעקעריי, וואו בלויז יודען קויפען און שטעלען טשאָלענט שבת, און וואָס אַזאַ יוד זאָגט זיך אָפּ צו קומען צו אַ דין תורה.
מיט אַכטונג חיים גאָלדבערג. 796

עד כּאו

ווי ווײַט קאָנען געהן די פולמאכטען?

די שאָן-פּאַרטיע אין סיים אַרום די ענדערונגען אין דער קאָנסטיטוציע האָט זיך שוין כּמעט ווי געענדיגט. עס איז נאָך געבליבען די דריטע לעזונג, וועלכע וועט מסתּם קיין גרויסע שינוים אין דעם ביז-איצטיגען רעזולטאַט נישט אַרייַנבריינגען.

מ'קאָן נישט זאָגען, אַז די רעגירונג זאָל האָבען אָפּגעהאַלטען אַ גרויסען נצחון. די פאָדערונגען פון דער רעגירונג, וועלכע האָט ערשט אָנגעהויבען צו געווינען סימפּאַטיעס נאָך דער עקספּאָזע פון פּרעמיער, זענען געגאַנגען זעהר ווייט. די רעגירונג האָט פאָרלאַנגט פאַר זיך (פאַר'ן פּרעזידענט) אַ חוץ דעם נישט-בעשטרייטבאַרען רעכט פונאַנדערצולאָזען דעם סיים, דאָס רעכט ארויפצולעגען אַ וועטאָ אויף די געזעצען, וועלכע ווערען אָנגענומען דורכ'ן סיים און — דאָס וויכטיגסטע — אַז דער פּרעזידענט זאָל אין דער צווישען-צייט פון איין סיים-קאַדענץ אין דער אַנדערער קאָנען אַרויסגעבען דעקרעטען מיט דער קראַפט פון געזעצען.

די רעכטע גרופּירונגען האָבען געפּרובט אויסנוצען די געלעגענהייט, וואָס די קאָנסטיטוציע ווערט געענדערט, און האָבען דעם רעגירונגס-פּראָיעקט אַזוי צוגעפּעפערט, אַז פון דער קאָנסטיטוציע האָט געזאָלט אַרויסגעדראָשען ווערען יעטוועדער דעמאָקראַטישער אָטעם. זיי האָבען זיך בעמיהט דורכצופיהרען דעם „פאַרבעסערטען“ וואַהל-צענז, לויט וועלכען די יוגענד וואָלט בערויבט געוואָרען פון וואַהל-רעכט, זיי האָבען געוואָלט פאַרניכטען דאָס פּראָפּאָרציאָנעלע וואַהל-רעכט א. אז. וו.

דער רעזולטאַט פון די אָפּשטימונגען האָט בעוויזען, אַז אין סיים איז פאַראַן אַ גענוגענדע צאָהל דעפּוטאַטען, ביי וועלכע עס לעבט דער אינסטינקט פאַר'ן שוץ פון דער פאָלקס-פאָרטרעטונג, און אַז די רעאַקציאָנערע פאָרשלאָגען סיי פון דער רעגירונג, סיי פון די רעכטע גרופּען קאָנען נישט בעקומען קיין קוואַליפיצירטע מעהרהייט. עס זענען דורכגעפאַלען די ענדערונגען פון עלטער-צענז, פון פּראָפּאָרץ. וואַהל-רעכט, דאָס וועטאָ-רעכט, דאָס אויטאָמאַטישע דעקרעטען-רעכט.

אַ בעזונדערע פראַגע איז די פראַגע פון קאָמפּראָמיס, אויף וועלכען די רעגירונג געהט איין, זייענדיג מסכּים אויף פולמאַכטען מיט אַ בעשטימטען טערמין. דאָ שטעהט די פראַגע פון צוטרוי, אָדער נישט צוטרוי צו דער איצטיגער רעגירונג און דער ווייטערער בליק אויף די מעגליכע רעגירונגס-ענדערונגען. די עקספּאָזע פון פּרעמיער באַרטעל, וועלכער האָט צום ערשטען מאָל אַרויסגעזאָגט בנוגע די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין ספּעציעל וועגען די יודען, געדאַנקען, וואָס מ'האָט פון קיין שום מיניסטער ביז איצט נישט געהערט, די פאַרזיכערונגען פון אַנדערע מיניסטאָרען וועגען אַ נייער וועגדונג אין דער פּאָליטיק לגבי די יודישע ווירטשאַפטליכע אינטערעסען, — זיי ערלויבען אָנצופּערטרויען דער איצטיגער רעגירונג געוויסע פולמאַכטען, אויף אַ געוויסע צייט.

אָבער — עד כּאָן פולמאַכטען אויף אַ ווייטערדיגע מעטע, פאַר אַ רעגירונג, וועלכע קאָן עווענטועל פאַרבייטען די איצטיגע, וואָלט געווען לייכטזיניג צוגעבעי, ווייל דאָס וואָלט הייסען אַרויסגעבען אַ בלאַנקאָ-וועקסעל אין אומבעקאַנטע הענד.

ל.

אין קארידאָר פון מלוכות.

פון מיין זשענעווער טאָג-בוך. *)

מיר זענען אין זשענעווע. דאָס איז זעהר אַ שעהנע שטאָט, וואָס פאַרמאָגט איינגאַנצען 120,000 איינוואוינער. אָבער דאָס, וואָס דאָרטען זיצט דער פעלקער-בונד, האָט צוגעגעבען דער שטאָט אַ בולט'ע אינטערנאַציאָנאַלע פיזיאָנאָמיע. די הויפּט-שטאָט פון דער וועלט — רופען איהר די זשענעווער.

פאַרמיטאָג האָב איך בעזוכט דעם „נאַציאָנען-זאַל“. עס האָט מיך זעהר געפרעהט, ווען די אַלע שווייצאַרען, וואָס יעדער פון זיי איז לויט זיין אויסערליכער ערשיינונג לכל-הפּחות אַ מיניסטער פון אַ קליינער מלוכה'לע, האָבען מיך דורכגעלאָזען אין זאַל אָהן שום הינדערניש. דער „נאַציאָנען-זאַל“ איז אַ ריזיגער פּאַלאַץ פון בעאַמטען צימערען. שטאָקען אויף שטאָקען און טירען אויף טירען. אויף יעדער טיר הענגט אַ קליינער שילדעל מיט'ן נאָמען פון אַ בעאַמטען פון איינער פון 54 מלוכות.

דער ערשטער איינדרוק, וואָס מען בעקומט נאָכ'ן אַרומבלאָנדזשענען עטליכע שעה איבער די אַלע צימערען איז: פאַר אונז געפינט זיך אַ ריזיגע אַדמיניסטראַטיווע קראַפט-מאַשין, וועלכע פאַרמאָגט אָבער נישט די צווייטע העלפט איהרע — די אַרבייט-מאַשין.

די היגע קראַפט-מאַשין פאַרמאָגט נישט קיין קאָנטאַקט. זי איז דאָ אַוועקגעוואָרען דורך אַ געהיימער ענגלישער האַנד, און איז דורך איהר געבראַכט געוואָרען אין בעוועגונג. זי בעוועגט איהרע רעדער. דרייט זיך גיך אָדער לאַנגזאַם. אָבער קיין טראַנסמיסיעס, קיין צאָן-רעדער און דאָס אַלץ, וואָס שאַפט די ענערגיע, איז דאָ נישטאָ. די ענערגיע ווערט געשאַפען ערגעץ אַנדערשוואו.

צוגלייך מיט דעם עקזיסטירט דאָ אַ קאָנקורענץ צווישען די מלוכות צוליב ערטער פאַר בעאַמטע. יעדע מלוכה זוכט צו פאַרפולקומען איהרע יונגע דיפּלאָמאַטען אין פעלקער-בונד. זיי לערנען דאָ ענגליש און פראַנצויזיש. בעקומען די נויטיגע פאַרפולקומונגען און ליידען אויך נישט פון צו פיל אַרבייט. לעצטענס האָט מוסאָליני אַרויסגעשטעלט אַ פאָדערונג, מען זאָל דאָ בעשעפטיגען 20 פאשיסטישע סעקרעטאַרען. אין דעם אינטערנאַציאָנאַלען אַרבייט-ביוראָ זענען פאַרנומען בערך 600 בעאַמטע. דער פיהרער פון ביוראָ האָט נאָך 2600 בקשות וועגען שטעלעס.

דער צווייטער איינדרוק איז, אַז איך געפין זיך נישט אין פעלקער בונד, נאָר אין קאָרידאָר פון מלוכות. דאָ אין געניף רעכענט מען זיך נאָר דערמיט, וואָס מ'האָט אַ מלוכה-שאַפטליכע עקזיסטענץ. יעדע קלענסטע און שוואַכסטע מלוכה'לע איז דאָ פאַרטראַטען. זיי האָבען אַ געוויכט און אַפּטמאָל קאָנען זיי אויך בעשטימען. אַזאַ פאָלק ווי מיר אָבער-וואָס פאַרמאָגט מענשען מעהר ווי בעלגיען, האָלאַנד און דענעמאַרק צוזאַמען — איז נישט מעהר, ווי אַ גול. מיר עקזיסטירען נישט אין דעם אינטערנאַציאָנאַלען מאַסשטאַב. מיר האָבען נאָר רעכט צו וואַרטען אין די קאָרידאָרען פון די ענגלישע איטאַליענישע אָדער עסטאָנישע בעאַמטע.

צווישען די אייראָפּעאישע פעלקער זענען מיר געבליבען די איינציגע און די לעצטע. אַפילו צווישען די אַזיאַטישע פעלקער האָבען אונז אַריבערגעיאָגט יאַפּאַן, כינע, אינדיען, סיאַם, העדזשאַס, פּערסיען און טערקיי. אויב מיר ווילען אויך שפּילען אַ ראָל, מוזען מיר זיך אונטעראייַלען. נאָך מעהר צוליב דעם, ווייל די נאַציאָנאַלע פראַגע וועט שוין אַריבערגעהן אין קרייז פון יענע שאלות, וואָס קיינער אינטערעסירט זיך מעהר נישט מיט זיי. זיי זענען שוין געלעזט געוואָרען.

— — —

אונזער דעלעגאַציע האָט בעזוכט דעם שעף פון דער מאַנדאַט-אָפּטיילונג, דעם איטאַליענער קאַטאַסטיני. ער איז אונזערער אַ געגנער. דער אויפנאַם איז געווען זעהר פאָרמעל. קאַטאַסטיני איז געווען זעהר פאָרזיכטיג. בכלל היטען זיך דאָ די בעאַמטע פּונקט ווי די גנבים, צו בעגעהן עפּעס אַ פאַלשען טריט און נישט אויפצוהויבען געגען זיך איינעם פון די 54 פעלקער, וואָס זענען דאָ אָרגאַניזירט. זיי געהען אויף די שפּיץ פינגער.

— — — —

ראַפּאַרד איז דער איינציגער פון די קאָמיסיע-מיטגלידער, וואָס מיט איהם האָבען מיר גערעדט ווי שליחים. מיר האָבען געגעסען ביי יאַקאָבסאָן אין רעסטאָראַן — אָן פּליישׁ לכבוד דעם רב עוזיאל. ראַפּאַרד איז אַ פּעסטער, געזונדער מאַן, מיט קורץ געשניטענע האָר און זעהט אויס ווי אַן אָפיציר אין ציווילע קליידער.

דער שמועס האָט זיך פאַרצויגען איינציגע שעה און האָט בעריהרט אַלע פראַגען, וואָס זענען פאַרבונדען מיט אונזער אַרבייט. אָבער מיר האָבען וועגען קיין זאַך נישט גערעדט מעהר אָדער וועהניג ערנסט, וועגען אַלץ איז גערעדט געוואָרען, אין אַלגעמיינע פראַזען. און דאָס איז די בעזונדערע שוועריקייט אין דעם אַרבייט-מעטאָד פון די מיטגלידער פון אַ מאַנדאַט-קאָמיסיע: זיי זענען פאַרוואָרפען מיט אַרבייט און קאָנען אונז נישט ווידמען קיין סך צייט, כדי צו בעריידען פערשידענע פראַגען, וואָס נויטיג איז.

ד״ר ה. אַרלאָזאָראָוו.

*) דר. אַרלאָזאָראָוו איז געווען איינער פון די דריי אין דער קאָמיסיע, וואָס איז געשיקט געוואָרען קיין זשענעווע צו דער מאַנדאַט-קאָמיסיע פון פעלקער-בונד, בכדי אָנצוקלאָגען די ענגלישע רעגירונג, אַז זי דערפילט נישט די התחייבות'ן בנוגע צו יודען אין א״י. אין די טאָג-בוך-נאָטיצען שילדערט דר. א. זיינע איינדרוקען פונ'ם אַפּאַראַט פונ'ם פעלקער-בונד.

יודישע נייעס.

מילדערונג פון זונטאָג-רוה-געזעץ אין קאַרפּאַטען-רוסלאַנד.

פּראַג, (י. ט. א.) דעם האַנדעלס-מיניסטער האָט זיך פאַרגעשטעלט אַ דעלעגאַציע פון די יודען אין קאַרפּאַטען-רוסלאַנד און זיך בעקלאָגט אויף די שטרענגע פאַרשריפטען פון ניי-בעשטימטען געזעץ וועגען צוואַנגס-זונטאָג-רוה. דער האַנדעלס-מיניסטער האָט צוגעזאָגט אַרויסצוגעבען צוגאָב-פאַרשריפטען, וועלכע וועלען מעגליך מאַכען די יודען צו אַרבייטען זונטאָג.

די „הבימה“ אין בערלין.

בערלין, (י. ט. א.) דאָס מאָסקווער העברעאישע טעאַטער „הבימה“, וועלכעס שפּילט איצט מיט גרויס ערפאָלג אין פּאַריז, וועט הערבסט-צייט קומען קיין בערלין. „הבימה“ וועט אין בערלין שפּילען אין קאַמער-טעאַטער.

אויסצייכנונג פון יודישען פילאַנטראָפּ קאַדאַריע.

רוים, (י. ט. א.) די פראַנצויזישע רעגירונג האָט בעעהרט דעם בעקאַנטען יודישען פילאַנטראָפּ אליהו קאַדאַריע מיט'ן נאַציאָנאַלען אָרדער פון עהרען-לעגיאָן.

דעם אָרדער האָט ה' קאַדאַריע בעקומען פאַר זיינע גרויסע פאַרדינסטען אויפ'ן געביט פון יודישער פילאַנטראָפּיע און ערציהונג. הויפּטזעכליך אין די שולען פון „אַליאַנס איזראַעליט“ (כּל ישראל חברים).

Dr. med. Rózaner

ספּעציאַל-ערצט פאַר מענער-ניערוועז און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לאָמפּע, בערג-וואַנגע.

9 דזיעלנאַ 9.

1-טער שטאָק. טעלעפאָן 28-98

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8.

אין דער פרעמדער היים.

ווי עס לעבען די רוסען אין פּאַריז.

פון דר. א. קאַראַלניק.

ווען מען וויל זעהן רוסען, מוז מען פאָהרען נישט קיין רוסלאַנד, וואו מען זעהט פּויערים און קאָמיסאַרען, נאָר קיין פּראַג, בערלין, בעלגראַד און דער עיקר קיין פּאַריז.

עס איז דער צענטער פון דער אַלטער רוסישער אינטעליגענץ, וואָס איז געבליבען אָהן אַ היים. דאָ פלעכטען און וועבען זיך פּעדים — אפשר פון שפּינוועבס, אָבער פאָרט פּעדים. דאָ זיצען די בעסטע פון דער אַמאָליגער רוסלאַנד און קלאָגען אויף די ברעגען פון דער סענע אויף מאָסקווע און פּעטערבורג.

איך ווייס נישט, ווי עס האָט זיך געלעבט אויף די ברעגען פון בבל, אָבער אויב עס איז דאָרט געווען האַלב אַזוי, ווי ביי דער סענע, איז גרינג צו פאַרשטעהן, פאַרוואָס עס זענען פאַרבליבען אַזויפיל יודען אין בבל.

רעדט מיט יעדען בעזונדער, אָט מיט די רוסישע שרייבער און כּלל-טוער וואָס זיצען אין פּאַריז, און פרעגט זיי אויג אויף אויג: בענקט איהר טאַקע אַזוי שטאַרק נאָך מאָסקווע אָדער נאָך ניזשני-נאָווגאָראָד? און אַ פאַרשעמטער וועט ער אייך ענטפערן: בענקען, וואָס עס איז שייך? פּאַריז איז דאָך פּאַריז: סוף-כּל-סוף איז עס אויך, אין אַ געוויסען זין, אונזער פאָטערלאַנד, דאָס פאָטערלאַנד פון דעם גייסט. און עס לעבט זיך דאָ אַזוי גרינג און רוהיג, און עס איז דאָ פאַרשפּרייט אַ מין פּאַרפום פון לעבענס-לוסט, ווי זיכער נישט אין אונזערע רוסישע שטעט — אָבער פאָרט, פאַרשטעהט איהר...

און איך פאַרשטעה בלויז איינס, אַז אַ סך פון זיי שעמען זיך אויסצוזאָגען דעם אמת, זיך מודה זיין, אַז זיי פיהלען זיך אין פּאַריז בעסער, ווי אין דער קאַלטער, האַרבער היים.

אין דייטשלאַנד האָבען זיי זיך געפיהלט פרעמד — אימיגראַנטען. אין פּראַג מיהלען זיי זיך ווי אַמאָליגע גבירים, וואָס קומען איצט אָן צו דער לאַסקע פון דעם אָרימען קרוב, וואָס האָט זיך אַרויפגעאַרבייט. אין פּאַריז זענען זיי זעלבסטפאַרשטענדליך, נאַטירליך. האָט נישט טורגעניעוו געוואוינט זיין גאַנץ לעבען אין פּאַריז, כאָטש ער האָט עס גאָר נישט געמוזט? האָט עס נישט געצויגען דעם רוסישען אינטעליגענט צו דער פראַנצויזישער קולטור? דער תּלמיד, וואָס זיצט ביי זיין רבי'ן — וואָס איז דאָ אַזוי אויסערגעוועהנליך?

אָבער מען רעדט פון רוסלאַנד.

און אין קיין שום שטאָט האָב איך נישט געהערט אַזויפיל בעריכטען און פּליאָטקעס וועגען און פון רוסלאַנד, ווי אין פּאַריז. „האָט איהר שוין געהערט דאָס לעצטע?“ און דער אימיגראַנט זעצט זיך אַוועק און דערצעהלט אייך האַלב אויפ'ן אויער, אַז זינאָוויעוו האָט געטון דאָס און דאָס, אַז סטאַלין האָט ערקלערט: מען דאַרף זיך בעפרייען פון די יודעלעך, אַז אין רוסלאַנד וואַקסט דער אַנטיסעמיטיזם, אַז די „רעגירענדע קרייזען“ זענען צופוילט און צופאַלען, אַז — און אַזוי ווייטער, אַלצדינג דעטאַלירט, מיט נעמען, דאַטען, ציפערן. און איהר דערזעהט רוסלאַנד, בעסער ווי אין רוסלאַנד אַליין. ווייל אין רוסלאַנד פעהלט די פּערספּעקטיווע, די היסטאָרישע פּערספּעקטיווע פון פּאַריז.

און אָט אַן אמת'ער פיהרער, איינער פון רוסלאַנד'ס ווייניגע שטאַטסמענער, אַן אַלטער פּראָפעסאָר, וואָס האָט געשריבען און געמאַכט רוסישע געשיכטע.

מיר זעקס יאָהר צוריק האָבען מיר זיך געטראָפען מיט פּ. מ. מיליוקאָוו אין לאָנדאָן. דעמאָלט — נאָך קאָמפּלויסט, דעמאָלט — פּאָליטישע קאָמבינאַציעס, פּלענער. דערנאָך דריי יאָהר שפּעטער: ניו יאָרק. „וואָס וועט זיין? וואַרט אויס דער היסטאָרישער פּראָצעס געהטאָן. ער מוז זיך באַלד פאַרענדיגען: דער פּויערים-קלאַס וועט באַלד דערפילען; די רויטע אַרמעע איז נישט גאַנץ זיכער; מיר שטעהען פאַר דער פאַרענדיגונג פון דעם פּראָצעס“.

און איצט, ווידער, אין פּאַריז. אַ קליינע, אָרימע דירה; אַלט דאָס חדר'ל אַלט דאָס מעבעל, און אויך אַלט דער בעוואוינער. די זעקס יאָהר האָבען זיך אָפּגערופען. נאָך אַלץ האָבען די קלאָרבלויע אויגען אַזוי רוהיג געשטראַהלט, נאָך אַלץ האָבען די ליפּען גערעדט פון דעם היסטאָרישען פּראָצעס, פון די „לעכער, וואָס ווערען געבילדעט אין דער עקאָנאָמיש-סאָציאַלער סטרוקטור פון דעם רוסישען דאָרף“, אָבער — אין די אויגען, אַרום די ליפּען איז געווען טרויעריגקייט, מידקייט, עלטער. און די ווערטער וועגען דעם „פּראָצעס“ און דער „נויטווענדיגקייט פון זיין פאַרענדיגונג“ האָבען געקלונגען אַזוי מעלאַנכאָליש, כּמעט אומנאַטירליך — אין דעם קליינעם חדר'ל אויף דעם מאַנסאַרד.

די ברייטע רוסישע סטעפּע, אַזוי מיט איהר גוטס און שלעכטס, מיט איהר הייליגקייט און ברוטאַליטעט - און דאָ: מאַנסאַרד, ענגשאַפט, אַלטע בלויע פּראָפעסאָר-אויגען, ביכער, טעאָריעס, און דער היסטאָרישער פּראָצעס.

אמת, אין אַזעלכע חדר'לעך איז אויסגעקאָוועט געוואָרען דער גורל פון רוסלאַנד, אָבער דעמאָלט איז אַלצדינג געווען נאָך יונג. מען האָט דעמאָלט נאָך געקאָנט וואַרטען און האָפען. אָדער — אפשר ווייזט עס זיך מיר בלויז אויס אַזוי, ווייל איך בין אַליין דאַמאָלט געווען יונג?

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24

עהמט אָן פון 6—7, זונטאָג פון 3—4.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט
22. יולי 1926.

22
דאנערשטאג
י"א
אב תרפ"ו

יולי.
זון-אויפגאנג 4,10
זון-אונטערגאנג 6,57
לענג פון טאג 14,24

קאמף
מיט דעם יקרות.

(ס) אין מאגיסטראט איז פארגעקומען א קאנפערענץ, אויף וועלכער ס'איז בע-טראכט געווארען די פראגע וועגען פעראיינהייטליכען די פרייזען אויף פרא-דוקטען פון ערשטען געברויך. ס'איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען מיט אן אפעל צו די לאדזער בעקערס, זיי זאלען פערקלענערען די קאלקולאצ-יע-פרייזען ביים ברויט-באקען.

מיסברויכען
אויף דער פאסט פון קאלישער חאקואל.

(ב) פון א לענגערער צייט אן האט מען בעמערקט אין דער פאסט-אפטיילונג ביי דער קאלישער באהן, אז עס ווערן פערפאלען פאסט-מארקעס.

נאך א לענגערער אויספארשונג האט זיך ארויסגעוויזען, אז א פאסט-בעאמ-טער, א געוויסער וויסאקינסקי פלעגט אראבבייסען מארקעס פון די בריף, וועלכע דארפען ארויסגעשיקט ווערען דורך דער פאסט.

מיט דעם ענין האט זיך פערנומען דער אויספארשונגס-אמט.

קראנקען-קאסע.

א צווייטע גילע-הילף-קארעטקע. — פערגרעסערט די צאהל אויפנאהמס-שעה'ן אין די לאבאראטאריעס.

(–) די פערוואלטונג פון דער קראנ-קען-קאסע האט זיך אויף דער לעצטער זיצונג פערנומען מיט דער פראגע וועגען פערגרעסערען די ארדינאציע-שעה'ן פון די דאקטוירים.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס שבת און מאנטאג מעלדען זיך שטענדיג א גרעסערע צאהל קראנקע, וועלכע קא-נען נישט אנגענומען ווערען דורך די דאקטוירים צוליב מאנגעל אין צייט, איז בעשלאסען געווארען שבת און מאנטאג צו פערגרעסערען די אמבולא-טאריע-שעה'ן.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען איינצופיהרען נאך איין קארעטקע פון דער גיכער הילף. צוליב דעם וועט קאנען ערטיילט ווערען די נויטיגע הילף אין פלוצלינגע פאלען אין דער נויטיגער צייט. אין צוזאמענהאנג דער-מיט איז אויך בעשלאסען געווארען צו בעשטראפען די פערזאנען, וועלכע ווע-לען רופען די גיכע הילף אין נישט בעגרינדעטע פאלען.

בעשטראפט
פאר נישט שטעלען זיך צו דער פאבאר-קאמיסיע.

(פ) פאר נישט שטעלען זיך צו דער צייט צו דער פאבאר-קאמיסיע, זענען בעשטראפט געווארען מיט 2 טאג ארעסט א גאנצע רייה פערזאנען.

8-טונג!
דאס „נייע פאלקסבלאט"
בעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פריה
איז אלע באהן קיאסקען פון
„רוך"
(„Ruch")

ווער איז דער הויפט-העלד
פון דער סענסאציאנעלער אפערע פון די פאלשע וועקסלען?

(–) נישט קוקענדיג דערויף, וואס די אויספארשונג וועגען דער סענסאציאנע-לער וועקסעל-אפערע איז נאך נישט פערענדיגט, און די הויפט-אויפמערק-זאמקייט ווערט געלעגט אויף מארקוס קאוואלסקי, וועלכער איז געווען דע דיסקאנטער, – גיט מען אבער איבער, אז דער הויפט-שולדיגער אין דער גאנ-צער אפערע זאל זיין דער געזוכטער הערמאן יאקובאוויטש.

ווער איז יאקובאוויטש?

הערמאן יאקובאוויטש איז א זוהן פון א לאדזער שוסטער אויף פעטריקאווער 64 און האט פון די יונגסטע יאהרען זיך פערנומען מיט לינקע געשעפטלעך.

נאך אין דער שול, ווען ער האט זיך אויסגעצייכענט מיט א שעהן האנד-שריפט מיט קאליגראפישע פעהיגקייטען, האט יאקובאוויטש נאכגעמאכט די האנד שריפט פונ'ם לעהרער, וועלכער פלעגט פערשרייבען אין א בוך, די שילער, וואס האבען פערפעהלט.

און אזוי האט הערמאן יאקובאוויטש שטענדיג אין אומעטום געדרעהט און פערדרעהט געשעפטען מיט א נישט-כשר'ן איגהאלט, פון וועלכע ער האט זיך שטענדיג ארויסגעדרעהט אין דער געהעריגער צייט.

אט ווערען מיר געוואהר וועגען פאלגענדע עפיזאדען פון יאקובאוויטש'עס „טעטיגקייט":

אויף פאנסקא נומער 90 איז פארהאן אנ'אקציען-געזעלשאפט פון האלץ-לאגערן, וועלכע געהערען צו דער פירמע מאק-סימיליאן יאקובאוויטש.

האט זיך הערמאן שטענדיג ליב-געהאט צו פעררופען דוקא, אז ער איז א זוהן אדער אנ'איידעם, אדער גאר א שותף פון דעם דאזיגען ה' יאקובא-וויטש.

אזוי איז הערמאן יאקובאוויטש מיט עטליכע חדשים צוריק אריין אינ'ם מעבעל-געשעפט פון דער פירמע וואלקאוויסקי (גארוטאוויטש-גאס 9) און דארט איינגעקויפט פערשידענע מעבעל-זאכען כלומרשט פאר דער פירמע יא-קובאוויטש.

אין דער זעלבער צייט האט ער גע-קויפט א שרייב-מאשין און ביורא-איינריכטונגען ביי דער פירמע טעלא-טיצקי (פעטריקאווער 48) און אלץ – פאר דער פירמע יאקובאוויטש, אין וועמענס געשעפט ער איז א שותף.

און הגם די אלע „געשעפטלעך" האבען זיך בעצייטענס ארויסגעוויזען, האט הערמאן יאקובאוויטש זיך שטענ-דיג בעוויזען ארויסצודרעהען.

ביי איינעם אזא געשעפטל איז יא-קובאוויטש מיאוס אריינגעפאלען, אבער ער האט זיך אויך דערנאך ארויסגע-ראטעוועט מיט „כבוד".

יאקובאוויטש האט זיך איינמאל בע-וויזען אין קאטאוויץ און דארט אנגע-הויבען האנדלען מיט פ־אכטען. פון וואס איהר ווילט: נאפט, קויהלען, האלץ א. ד. גל.

די פ־אכטען זענען געווען – פונקט ווי איצט די לאדזער וועקסלען – קונ-ציג נאכגעמאכט, מיט די שטעמפלען פון דער באהן, וואג און דאטום.

און – ביי די דאזיגע פראכטען, ביי וועלכע ער האט געמאכט א שווער פער-מעגען און זיך געקויפט אפילו א ווילע אין דאנציג, איז ער אויך געפאנגען אין טורמע.

מ'האט איהם אין קאטאוויץ ארעס-טירט און ער איז אפגעזעסען גאנצע 2 יאהר אין קאטאוויץ און אין ווארשא און דערנאך אין לאדז.

אין טורמע האט יאקובאוויטש געווי-זען זיינע „קונצען": ער האט זיך איינ-מאל אין טורמע אויף מילשע גאס גע-וועט מיט'ן אויפזעהער, אז ער וועט איהם נאכמאכען זיין האנדשריפט.

האט טאקע יאקובאוויטש געהאט א שם אין די לאדזער קאפעען און „קניי-פעס", וואוהין ער פלעגט קומען, אלס א גוטען קאליגראף און קענער פון אלע האנדשריפטען. טאמער האט עמיץ גע-האט א בריף אדער א דאקומענט מיט א נישט-לעזבארער ה־נדשריפט, האט מען געוואוסט, אז יאקובאוויטש וועט דאס דורכלעזען.

אגב, וועגען דער טורמע. ווען יאקו-באוויטש איז ארויס פון „יושב-בסתר", האט מען איהם פון אומעטום געפרעגט:

– היתכן?

האט ער געענטפערט קלוג און דורכ-געטריבען:

פערשטעהט איהר מיך, איך האב אין קאטאוויץ געהאנדעלט צוזאמען מיט קארפאנטי'ן (אנדערש נישט!) און וויל מ'האט ביי קארפאנטי'ן אין די ביורא'ען ענטדעקט נישט-פינקטליכקייטען אין די שטייער-קאנטעס, האט מען מיך אומשול-דיג ארעסטירט, צוזאמען מיט קארפאנ-טי'ס דירעקטארען.

מ'שמועסט אויך, אז יאקובאוויטש זאל זיך אין דאנציג האבען לעגיטימירט מיט א פאלשען דאקטאראט-דיפלאם. פון דעם אלעם ווייזט זיך ארויס, אז אין דער אפעריסטען-באנדע איז געווען איינ-געטיילט אויף אזא אופן, אז קאוואלסקי האט „געארבייט" מיט זיין אויטאריטעט אלס „רעעלער" סוחר און געמאכט דיסקאנטעס; און יאקובאוויטש איז דאס געווען דער „טעכנישער לייטער" — דער קאליגראף און שרייבער פון די אונטערשריפטען.

(–) ווי מיר דערוויסען זיך, געפינען זיך אויך די פאלשע וועקסלען אויסער אין די הענד פון גרעסערע סוחרים, פאבריקאנטען און דיסקאנטערען, אויך אין די הענד פון קלענערע סוחרים, וועלכע האבען איינצעלנע וועקסלען אויף 2.000 – 1.500 זלאטעס.

וואס עס דערצעהלען לעווינסאן און וואידיסלאווסקי וועגען זייער ארעסט.

(געשפרעך ספעציעל פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט").

(–) ווי מיר האבען שוין מיטגע-טיילט זענען בעפרייט געווארען אויף קויציע צו 5,000 זלאטעס די ה"ה: וואידיסלאווסקי און לעווינסאן, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין אונטערציגרען זייער געשעפט אויף פעטריקאווער 33.

נעכטען האט אונזער מיטארבייטער געהאט א געשפרעך מיט די ה"ה וואי-דיסלאווסקי און לעווינסאן, וועגען זיי-ע־ פראצעס. זיי האבען צווישען אנדע-רען ערקלערט:

– ווי איהר זעהט, האט דאס אפע-לאציע-געריכט אין ווארשא איינגעזעהן, או די בעשולדיגונג געגען אונז איז געשטיצט אויף גאנץ שוואכע בע-וויזען, און מ'האט געפונען פאר גע-נוגענד אונז צו בעפרייען געגען אזא קליינע קויציע, וואס עס פראקטיצירט זיך קיינמאל נישט אין פאלען, ווען עס דראהט צמיצען א גרויסע שטראף.

דער טערמין פון אונזער פראצעס איז נאך נישט בעשטימט.

– וואס זאגט איהר צו דער בעשול-דיגונג גופא?

– די בעשולדיגונג איז אויף אונז געווארפען געווארען צוליב אנ'אומגליק-ליכען צופאל. יא, אנ'אומגליקליכער צו-פאל, וועלכער איז אונז געקומען אומ-געריכט. אט דער צופאל, לאמיר האפען, וועט נאך אמאל אויפגעקלערט ווע-רען. ס'טרעפט אמאל מיט מענשען אנ'-אומגליק, וועגען וועלכען ער האט נישט קיין שום אהנונג. מיר זענען עס קרבנות פון א שווערען טעות.

מיר זענען איצט מיד אין טערמא-טעירט און – דער עיק־ – האלב רואי-נירט. דער ארעסט, וועלכער איז אינז געקומען אומגעריכט, האט אונז אויס-געמאטערט. אדרבא, קוקט אונז אן און זעהט, ווי מיר זעהען אויס אויסערליך און, ממילא, אינערליך.

און פאקטיש, זעהן די ה"ה וואידיס-לאווסקי און לעווינסאן זעהר שלעכט אויס, אויף זייערע פלייצעס און פנים'ער זעהען זיך אן די 6 חדשים אונשולדיגע ליידען אין טורמע.

– מיר מוזען זיך איצט צוריק-עהנ-מען צום געשעפט – זאגען די ה"ה: וואידיסלאווסקי און לעווינזאן – מיר מוזען זיך צוריקנעהמען זיך אויפבויען, ווייל די הויפט-זאך איז, האבען דאס פשוט'ע שטיקעל ברויט.

און איצט דאס וויכטיגסטע: מ'ווארפט אונז פאר דאס נישט בעגאנגענע פער-ברעכען. אבער, מ'מוז דאך נעהמען אין אכט, אז בעת מ'האט אונז ארעסטירט, האבען מיר נישט געהאט אין גאס קיין שום שולדען. און ווען דער ליקווידא-ציאר פון אונזער געשעפט האט אויפגעפאדערט, אז בעלי-חובות זאלען זיך מעלדען, האט זיך קיינער נישט געוועגדעט. דער איינציגער, וועמען מיר זענען שולדיג געווען א קליינע סו-מע, איז געווען די קראנקען-קאסע. און זי האט דאס געלד בעקומען. מעהר זע-נען מיר קיינעם נישט שולדיג קיין געלד.

סא ווי לעט זיך עס איי־ן שכל, אונז צו בעשולדיגען אין אזא פערברע-כען? צו וואס זאלען מיר עס האבען געטון?

מיר האפען און זענען זיכער, אז דורך דער גערעכטיגקייט וועט דער-וויזען ווערען פאר דער וועלט אונזער אומשולדיגקייט. דערווייל – א דאנק גאט פאר דעם ביסעל ליידען.

היינט – פרעמיערע פון דריטען „אזאזעל"-פראגראם.

„אזאזעל" האט זיך שוין אזוי פער-לאדזערט, אז די סימפאטישע ארטיסטען האבען שוין דערשמעקט דעם ריח פון אונזער קאמגארן-און גאבארדי-לופט, און זיי דערלאנגען אונז אהן עין-הרע, „סחורה" מיט דער ברייטער האנד.

און צום שבח פון לאדזער פובלי-קום דארף עס געזאגט-ווערען: דער לאדזער עולם האט דערזעהן אין „אזא-זעל" עפיס אזוינס, וואס איז באמת א נייעס און אונזער טעאטער-וועלטעל, און מ'איז געקומען און געקומען און הנאה-געהאט און ווידער געקומען.

האבען מיר אין לאדז געהאט אנ'ערש-טען פראגראם מיט נומערן פון אלעם גוטען; האבען מיר דערנאך געהאט א צווייטען פראגראם מיט נאך גרעסערע און בעסערע שלאגערס און נאך שענע-רע נימערען און איצט – קומט א דרי-טער פראגראם, וואס וועט מאכען אין לאדז א שטורם!

היינט איז די פרעמיערע פון דעם לאנג-ערווארטעטען דריטען פראגראם. ווען נישט דער גרויסער ערפאלג פון די ערשטע צווי פראגראמען, וואלט דער דריטער פראגראם געגעבען-געווא-רען א סך פריהער. אבער – זיך דער-ווארט.

גיבען אונז טאקע איבער די ארטיס-טען, אז הינטער די קוליסען קאכט און זידט. מ'גרייט זיך, ווי צו אנ'עבודה. הענעך קאן האט אנגעשריבען ספעציע-לע מוזיק. דער דיכטער משה בראדער-זאן האט אנגעשריבען א רייה נומערן צאצקעס שב'צאצקעס. דער „קלו" פון פראגראם דארף זיין דער נומער „דריי דיבוק'לעך", וואס זאגט צו צו זיין אמת'ע „פיסטנהאלץ".

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אן אין דערהיים פון 4 ביז 6 אוונד צו קליניק-פרייזען. לאדז
31 גדאנסקא 31.

צו אלע פלייש-האקער און גראשער-הענדלער אין לאדז.

שוין פון א לענגערע צייט, ווי די פערוואלטונג פון אונזער פעראיין שטעהט אין קאמף מיט א געוויסען ה' שייע זילבערשאץ, וועלכער בעמיהט זיך מיט אלע כוחות אריינצושטופען אין דער סעקציע קישקע-ארבייטער, זיינע פאמיליען-מענשען, וועלכע ער וויל מזכה זיין מיט פרנסה אויפ'ן חשבון פון די קישקען-ארבייטער, זעלבסטפערשטענדליך, דאס מיר טארען נישט און וועלען נישט דער-לאזען ארויסצורייסען דעם ביסען ברויט פון מויל פון אונזערע מיטגלידער. אבער, כדי אויסצומיידען מיספערשטענדנישען און אונאנגענעהמליכקייטען, וועלכע ווערען פראוואצירט דורך ה' זילבערשאץ, האבען מיר מסכים-געווען צו געהן צו א דין-תורה מיט די ה"ה בעשקא און שלאמקע פריד, מנחם סוליטירסקי און יוסל שימ-שעוויטש, מיט די הערן, וועלכע דער ה' זילבערשאץ האט אריינגעצויגען אין זיין ענין צום קאמף מיט אונזערע מיטגלידער.

נאר, ווי אויבען געזאגט, כדי אויסצומיידען מחלוקת, זענען מיר געגאנגען צום דין-תורה, וואו מ'האט געמיינזאם בעשלאסען, אז דער ה' שייע זילבערשאץ דארף די פערזאן, וואס ער האט אריינגעשיקט צו דער ארבייט, צוריקציהען אויף אזוי לאנג, ווי עס וועט אנהאלטען דער קריזיס אין דער בראנזשע.

און אט וואס עס איז געשעהען א טאג נאך דער דין-תורה. די אויבער-דערמאהנטע הערן האבען זיך פון דער דין-תורה אויסגעלאכט און געבליבען ביי דאס זייעריגע. אויף דערויף האבען מיר בעשלאסען זיך צו ווענדען צו די פעראינ-טערעסירטע אין דעם ענין נעמליך, צו די פלייש-האקער און צו גראש-הענדלער און מיר ווארענען אייך, דאס צוליב דעם, וואס די אויבערדערמאהנטע הערן קצבים שהט'ער מיט דעם ה' שייע זילבערשאץ אין דער שפיץ פראוואצירען אונזערע מיט-גלידער די קישקע ארבייטער אויף טריט און שריט. מיר ווארפען אראפ פון זיך די פעראנטווארטליכקייט אינ'ם גאנצען ענין. די אחריות פאר די פאלגען דערפון פאלט אויף די דערמאהנטע הערן, ספעציעלע קאמוניקאטען בעקומען די פעראיינען פון פלייש-האקער און גראשער-הענדלער אין לאדז.

די פערוואלטונג פון פראפ. ארבייטער-פעראיין פון פלייש-אינדוסטריע אין לאדז.
סעקציע קישקען-ארבייטער.

היט זיך

פאר פאלשע 5 זלאטי-שיינען.

(ס) זינט א געוויסער צייט פערגרעסערט זיך וואס מעהר דער אומגאנג פון פאלשע 5 זלאטע-מטבעות. נישט לאנג איז ארעסטירט געווארען ביי א דייטשען בירגער היינע א פעקעל פאלשע 5 זלאטעס. אין פערלויף פון נעכטיגען טאג זענען פערהאלטען געווארען 3 פערזאן, וועלכע האבען געפרובט צו לאזען אין אומגאנג די פאלשע באנקנאטען.

א שרפה אין א דארף.

(–) אין דארף מאריאנאוו (הינטער לאדז) אויפ'ן אלעקסאנדער וועג איז אויסגעבראכען א שרפה אין א סטאדאלע.

דאס פייער איז ענטשטאנען צוליב דעם אונפארזיכטיגען בעגעהן זיך מיט א ליכט דורך א 5-יעהריג קינד.

פון דער שרפה האט זיך אנגעצונדען און פולשטענדיג פערברענט - געווארען א שאפע, אין וועלכער ס'האבען געוואוינט די 2 לאדזער יונגעלייט יצחק-הירש פוקס און אלי' הויזער, וועלכע האלטען דארט א סאד.

אויך דער סאד איז פינ'ם פייער פערניכטעט - געווארען און די יונגעלייט האבען זיך קוים געראטעוועט מיט'ן לעבען.

„די איצטיגע לאגע אין פאלעסטינא און איהרע אויסזיכטען“.

איבער דער דאזיגער טעמא, וועט דער חשוב'ער גאסט פון ארץ-ישראל ז. אבראמאוויטש, ראטמאן פון תל-אביב'ער שטאט-ראט האלטען א פארלעזונג אין פילהארמאניע-זאל שבת 10 פריה. די ידיעה וועגען זיין קומען קיין לאדז האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג צווישען דער ברייטע ארבייטער-קרייזען.

זאל פילהארמאניע

ערשטער יוד. ווארשאווער מיניאטור-טעאטער

אזאזעל

אונטער ר' ער קינסטלערש. לייטונג פון דוד הערמאן.

היינט, דאנערשטאג 9 אווענד פרעמיערע! פון גרויסען 3-טען פראגראם!!

רעזשיסער – דוד הערמאן.
מוזיק. לייטער – ה. קאן.
דעק לייטונג – וו. ווייינטרויב.
קאנפעראנסיע – וו גאדיק
געש.-פיהרער – י. דאנציגער.

פון 75 גר. ביז 5 זלאטים.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע.

נעכטיגע זיצונג פון קהלה-ראט.

(–) די זיצונג עפענט דער וויצע-פארזיצער פון דער קהלה-פערוואלטונג ה' בערגער. ער דערצעהלט, אז צוליב דעם, וואס דער פארזיצער פון קהלה-ראט ה' בודזינער איז א צט נישטא אין לאדז און דער וויצע-פארזיצער ה אייזנער האט זיך צוליב קראנקהייט אבגעזאגט פון זיין אמט. האט זיך די פערוואלטונג געווענדעט צו דער אויפזיכטס-מאכט, וועלכע האט בעאויפטראגט דעם וויצע-פארזיצער, אז ער זאל ציזאמענרופען א זיצונג פון קהלה-ראט מיט'ן איינציגען פונקט פון טאג-ארדנונג וועהלען א וויצע-פארזיצער פון קהלה-ראט. אין דעם בריף פון דער אויפזיכטס-מאכט ווערט ווייטער געזאגט, אז די זיצונג דארף פיהרען דער וויצע פארזיצער ה' בערגער, וועלכער האט אבער אויף דער זיצונג נישט קיין שטים-רעכט.

לאוויק יאעל בעקומט דאסווארט צו אנ'ערקלערונג און נאמען פון דער ציוניסטישער און מזרחי'סטישער פראקציע. די פערוואלטונג האט נישט געהאט קיין רעכט אנצונעהמען די רעזיגנאציע און נישט ציזאמענרופען די זיצונג פון ראט. ס'איז אנ'אונערהערטע זאך, אז א 'אויספיהרענדער ארגאן זאל אנמיהען און ציזאמענרופען א קערפערשאפט, וועלכע שטעהט איבער איהם.

די קהלה - פערוואלטונג האט אויך נישט געהאט קיין רעכט זיך צו ווענדען וועגען דעם צו דער אויפזיכטס-מאכט און נישט נעדארפט פון איהר איבערנעהמען אזעלכע פונקציעס, וועלכע זענען אונגעזעצליך. נישט וועלענדיג זיך בעטייליגען אין אונגעזעצליכקייטען און טראגען פאר זיי די פעראנטווארטליכקייט, פערלאזען די ציוניסטישע און מזרח'יסטישע פראקציעס די זיצונג. מיר בעטען אונזער ערקלערונג אריינטראגען אין פראטאקאל.

דאזאד זעלמאנאוויטש (בונד) פרעגט, אויף ווען האט געדארפט די פערזאמלונג צוזאמענגערופען ווערען?

– ווי מ'משנצלסטען! – ענטפערט דער פארזיצער.

– און פארוואס איז נישט צוזאמענגערופען געווארען קיין פערוואלטונגס-זיצונג? – פרעגט ווייטער דאזאר זעלמאנאוויטש.

דאזאר בערגער: די מאכט האט געהייסען צוזאמענצורופען א זיצונג פון קהלה-ראט, און נישט פון דער פערוואלטונג, און איך האב אויסגעפיהרט, וואס זי האט געהייסען. נאכדעם ווערט א פויזע.

די ציוניסטישע און מזרחיסטישע פראקציעס האבען פערלאזען די זיצונג.

די זיצונג האט אויך פערלאזען דער דאזאר האפמאן, אדוו. ווייצמאן און רעד. ל. קאהאן.

נאך דער פויזע האבען די אגודה-פראקציע און די אונפארטייאישע, וועלכע האבען געהאט א קווארום פון 18 פערזאן אדורכגעפיהרט די וואהלען, אלס בעגלויבינע צו צעהלען די שטימצעטלען זענען איינגעלאדען געווארען די ה"ה וואידיסלאווסקי און ענגלארד, איינשטימיג און אויסגעוועהלט געווארען אלס וויצע-פארזיצער פון דער קהלה-פערוואלטונג סענאטאר מענדעלזאן. נאכדעם ווי דאזאר בערגער טיילט מיט די רעזולטאטען, ווערט די זיצונג געשלאסען.

פון די לינקע מיטגלידער פון ראט, איז קיינער צו דער זיצונג נישט געקומען.

(–) נעכטען האט די קהלה-פערוואלטונג בעקומען צוגעשיקט א בריף פון רעגירונגס-קאמיסאריאט. אינ'ם דאזיגען בריף ווערט געפאדערט, אז די קהלה זאל ביז'ן 27 יולי צושטעלען א בודזשעט-פראיעקט אויפ'ן 1926 יאהר, ווייל ס'איז אונמעגליך און נישט דערלאזבאר, אז די קהלה זאל פיהרען איהר טעטיגקייט אהן א בודזשעט.

ארעסטירט לעשניעווסקי'ן

וועלכער האט שוין פערבראכט 20,000 זלאטעס פון מאגיסטראט-קאסע.

(ב) ווי מיר האבען געמאלדען, איז אין מאגיסטראט בעגאנגען געווארען דורך דעם קאסירער לעשניעווסקי א גרויסע מאלווערזאציע, וואס בעטרעפט עטליכע צעהנדליג טויזענד זלאטעס. ווי בעוואוסט, האט זיך לעשניעווסקי'ן איינגעגעבען צו ענטלויפען. דער אויספארשונגס-אמט האט זיך ענערגיש גענומען צו זוכען דעם שווינדלער. צווישען אנדערע, איז אויך ספעציעל ארויסגעפאהרען א פאר געהיים-אגענטען קיין ווארשא, כדי צו זוכען דעם ענטלאפענעם.

נעכטען בייטאג, ווען אייבער פון די אגענטען איז אדורכגעגאנגען דורך די איי-אזדאווער אלעען, האט ער בעמערקט א פערזאן, וועלכע איז איהם פארגעקומען עהנליך צו לעשניעווסקי'ן.

ווען מען האט דעם פערשוין אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט, האט זיך דארט טאקע ארויסגעוויזען, אז דאס איז דער ארומגעזוכטער שווינדלער.

אונטער א שטארקער וואך איז לעשניעווסקי אפגעפיהרט געווארען קיין לאדז.

ער—א שדכן, זי—א שדכנ'טע

האט זי זיך אויסגעלערנט די מלאכה און חיל זיך שדכנ'ען א נייעם יונגערמאנטשיק. – זי איז נעלם - געווארען צוזאמען מיט די שטוב - זאכען.

(–) ר' אברהם שענקאלאווסקי (פראנציסקאנער 9) איז א יוד א מעקלער און אז מ'דארף איז ער א שדכן אויך, און אז מ'וויל גאר – איז א סנדק, א מסדר קדושין אדער סתם א יוד צום מנין...

האט זיך אבער זיין ווייב מירל לעצטענס ארומגעזעהן, נאך 23 יאהר אפוואוינען מיט'ן מאן, אז איהר מאנ'ס פרנסה געפעלט איהר נישט, און – זי האט אנגעהויבען פאדערן א גט.

ס'האבען זיך אנגעהויבען מחלוקת. ס'האבען שוין אויפגעהערט צו רעדען די מיילער און ס'האבען אנגעהויבען רעדען – טעלער, שיסלען, קאך-לעפעל און וואלגער-העלצער, אבער – די 55 יעהריגע יודינע האט גע'טענה'ט, אז אויב דער מאן איז א שדכן, איז זי א שדכנ'טע און דעריבער קען זי פאר זיך אויף די עלטערע יאהרען אויך שאפען א שטיקעל פרישען מאן.

און די אלטיטשקע שדכנ'טע און היירא טס-קאנדידאטקע האט פערגעסען אן איהר זוהן, טעכטער" און אפילו 4 דערוואקסענע אייניקלעך און – זי האט נאר געטראכט וועגן בטור-ווערען דעם אלטען מאן.

ביז... פאריגע וואך איז ר' אברהם שענקאלאווסקי א היימגעקומען ביינאכט א מידער און א הונגעריגער, האט ער געטראפען א ליידיגע שטוב: נישטא דאס ווייב, נישט די קאץ, נישטא די זאכען, די מלבושים, – אלץ איז נעלם-געווארען.

הייסט-עס, האט ער זיך ארומגעזעהן, אז זיין חלק-שני האט נישט געווארט אויף קיין גט און אליין נעלם-געווארען ערגיץ וואו צוזאמען מיט אלע שטוב-זאכען.

ס'האט נישט געהאלפען קיין שום זוכען. דאס ווייב מיט די זאכען זענען ווי אין וואסער-אריין.

בעט אונז ר' אברהם צו שרייבע וועגען דעם א מין „קאנקורס": ווער ס'ווייסט פון זיין 55-יעהריגער יודינע זאל איהם צו-וויסען-טון...

ער האט נישט גערויבט, נאר געפיהרט א ליבע,

און צוליב די ליבע זיצט ער איז טורמע פאר - א רויב-אנפאל.

(י) מיט א צייט-צוריק האבען מיר געשריבען וועגען א רויב-אנפאל, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען אויף דעם איינוואוינער פון סולעיאוו, א געוויסען מיכאל קאראש. דעם טצראריזירטען קאראש איז צוגערויבט געווארען 1,250 זלאטעס און א שטיק סחורה.

אלס פערדעכטיגער אין דעם אנפאל איז ארעסטירט געווארען דער איידעם פון קאראש'ן, שטשעפאן קוויעטשינסקי.

אלס בעוויז געגען וויעטשינסקי'ן האט געדינט א ספינקע, וועלכע איז געפינען געווארען אין דער פוהר פון דעם בערויבטען און וואס האט געהערט צו קוויעטשינסקי'ן.

דער לעצטער האט א גאנצע צייט געלייקענט שטיין און ביין, אז ער זאל האבען אויסגעפיהרט דעם אנפאל. פון דעסטוועגען האט ער נישט געקאנט אנגעבען דאס ארט, וואו ער האט זיך געפונען אין דער נאכט, ווען דער אנפאל איז אויסגעפיהרט געווארען און דאס האט נאך פערגרעסערט דעם חשד געגען איהם, אזוי איז וויטקאווסקי אבגעזעסען 4 חדשים אין טורמע.

יענע וואך, ווען דער פראקוראר האט איבערגעגעבען, דעם בעשולדיגטען זיין בעשולדיגונגס-אקט האט וויטקאווסקי בעשלאסען צו ענטדעקען די געהיימניש פון דער נאכט פון דעם אנפאל. ס'ווייזט זיך ארויס, אז דער בעשולדיגטער האט א לענגערע צייט געהאט אינטימע בעציהונגען מיט דער פרוי פון זיינס א קוזין, ביי וועלכער ער פלעגט אפט נעכטיגען.

איינמאל, ווען קוויעטשינסקי האט זיין געליבטער איבערגעגעבען וועגען דעם, אז זיין שווער קאראש האט ביי זיך א גרעסערע סומע געלד, מיט וועלכער ער פאהרט דעם אנדערען טאג אויף א יריד, האט זי בעשלאסען דאס געלד ביי קאראשין צוצורויבען, צו דעם ציל האט זי אונבעמערקט פאר קוויעטשינסקי'ן צוגענומען ביי איהם צוויי ספינקעס, וועלכע זי האט איבערגעגעבען איהר'ס א צווייטען געליבטען, קיעלישטשעק. יענער איז אין דער פאטאלער נאכט אנגעפאלען אויף קאראש'ן, צוגערויבט ביי איהם די 1,250 זלאטעס, און, כדי דעם חשד פון אנפאל זאל פאלען אויף קוויעטשינסקי'ן האט דער אנפאלער איבערגעלאזט אין וואגען יענעמס ספינקע. די געליבטע אמבראזיצוויטש האט ס-'ציעל אויף דער נאכט בעשטעלט קוויעטשינסקי'ן, וועלכער האט, פערשטעהט זיך, נישט געוואלט ענטדעקען דעם סוד, וואו ער איז געווען, נישט וועלענדיג קאמפראמיטירען זיך און זיין געליבטע.

ערשט איצט, ווען ער האט געזעהן, אז די שפיל איז פאר'ן טייוועל, האט ער געקריגען לשון און ער האט אלס איבערגעגעבען דעם פראקוראר. אויפ'ן סמך פון דעם איז ארעסטירט געווארען די געליבטע און דער אנפאלער קוויעטשינסקי, וועלכע האבען זיך מודה געווען אין דעם פערברעכען, דער אבגענארטער „ריטער" קוויעטשינסקי איז בעפרייט געווארען פון טורמע...

קינסטלער-געסט אין לאדז

יאנקל אדלער, מארק שווארץ, אברהם ווייבנוים.

(–) נעכטען איז אנגעקומען קיין לאדז דער בעריהמטער יודישער קינסטלער יאנקל אדלער, וועלכער האט די לעצטע יאהרען געפייערט טריומפען און גענומען לארבער-קרענץ אין א רייהע אייראפעאישע הויפט-שטעט. דעם גרעסטען ערפאלג האט ער האט לעצטענס געהאט אין דיסעלדארף (דייטשלאנד) וואו אויף א קאנקורס פון 400 קינסטלער האט ער גענומען דעם ערשטען פריז.

היינט קומט אויך קיין לאדז אונזער בעליבטער מארק שווארץ, דער מיטשאפער פון דער גרופע „יונג-יודיש".

נעכטען איז אויך אנגעקומען פון מארסעל קיין לאדז דער בעקאנטער לאדזער מאלער אברהם ווייבנוים.

א מוסר השכל פון דער וועקסעל-אפערע.

א בריף אין רעדאקציע.

גאנץ לאדז איז געווארען אויפגעטרייסעלט מיט די וועקסעל-פעלשער, וועט זיך אבער לאדז דערפון אפנעהמען א מוסר השכל?

ליידער איז נאך דעם קריג געווארען אין לאדז א זפהר א נארמאל-געשעפט. פאר'ן קריג האט יעדער פאבריקאנט געמאכט דירעקטע געשעפטען מיט יעדען איינציגען קונה. לעצטענס האבען די פאבריקאנטען אנגעהויבען פיהרען א נייע אונגעזונדטע טאקטיק מיט דעם מין „אבנעהמער". יעדער פאבריקאנט האט זיינע געוויסע אבנעהמער'ס, וועלכע ער שיקט אריין גאנצע סקלאדעס סחורה, און די אבנעהמער'ס די הורטאווניקעס, ווערען די דיקטאטארען פון מסחר.

זיי דיקטירען וויפיל דער סוחר מוז זיי געבען געלד, וויפיל וועקסלען, אדער נאר אין גאנצען מזומן. מיט'ן געלד ווערען זיי באנקיר'ס און דיסקאנטירען וועקסלען, וואס עס גייט נעביך אויס צו די קלענערע סוחרים. אנשטאט מען זאל מאכען מיט אונז, אנשטענדיגע און רעיעלע סוחרים, סעזאן-געשעפטען, דריקט מען ביי אונז ארויס די לעצטע כחות און מען פערלאנגט גאר געלד, הגם דער פאבריקאנט פערלאנגט גארנישט ביי זיינע אפנעמערס געלד, נאר סאלידע וועקסלען. פערשטעהען דען נישט די הורטאווניקעס, אז מיט אזא פאליטיק פערקלענערען זיי דעם אומזאץ אויף סחורה ביז א מינימום און ברענגען אויס דעם סוחר אימויסטע אויסגאבען, וועלכע געהען אפ פון זיין קליינעם פערדינסט און קען דערום נישט קויפען מיט א מאל סחורה פאר קאסע, און מוז נעבעך יעדעס מאל קומען קויפען צו ביסלעך סחורה פאר די פאר גראשען וואס ער לייזט אן.

ניין, הערען הורטאווניקעס! מיט אזא סיסטעם, וועט איהר נישט איינפיהרען נארמאלע פערהעלטענישען און א געזונד געשעפט צוויי מלאכות צוזאמען איז צו שווער צו פיהרען, הורטאווניק און באנקער צו זיין – דאס געהט נישט. וועהלט זיך אויס נאר איין געשעפטליכען וועג, וועט איהר בעשטימט מעהר ביי אזא קאוואלסקי און יאקיבאוויטש נישט אריינפאלען.

מיט דרך-ארץ
יוסף איש כסף.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אונערליכע קראנקהייט. ספעצ. לונגען און הארץ-קראנקהייטען בעשטראלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן פון 3–5 נאכמיטאג. 1812

2 יודישע ציקליסטען פאָהרען איבער פּוילען.

נעכטען זענען זיי געווען אין לאָדז און גענומען אַ „וויזע" פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

(—) דעם 5. יולי, ה. י. זענען פון לעמבערג אַרויסגעפאָהרען אויף ראָווע-רען 5 יודישע יונגעלייט, מיטגלידער פון ספּאָרט-קלוב „חשמונאי", כדי אין משך פון אַ חודש אַדורכצומאַכען אַ רייזע איבער גאַנץ פּוילען.

3 פון די פינף האָבען געהאַט אויפ'ן וועג פערשידענע מכשולים און געמוזט אָפּשטעהען פון דער רייזע.

2 יונגעלייט: עדמונד קיסעל און מאַקסימיליאַן זלאַטקעס פאָהרען כסדר אָהן שום שטערונגען און — זענען נעכטען אָנגעקומען קיין לאָדז.

איינער פון די „רייזענדע", עדמונד קיסעל, האָט אין מיטען דער „רייזע" בעגעגענט אין קראָקע אַ ציקליסטען-געיעג אויף דער ליניע קראָקע—זאַקאָ-פּאַנע איינגעאָרדענט פון קראָקעווער „מכבי". האָט ער אויך אַנטיילגענומען אין דעם געיעג און גענומען דעם 5-טען פּריז.

ביז איצט זענען די רייזענדע שוין געווען אין: זשעשאָוו, קאַטאָוויץ, טשענסטאָכאָוו, פּיעטריקאָוו און לאָדז. פאָהרען זיי דורך לאָוויטש קיין וואַרשא און דאַן דורך לובלין צוריק קיין לעמ-בע-ג.

די 2 שלאַנקע, שעהן-געבויטע יודישע ציקליסטען פיהרען מיט זיך אַ ביכעל אין וועלכען זיי נעהמען אומעטום „וויזעס" פון די אָרטיגע פּאָליציי- אָדער שטאָדטישע-אַנשטאַלטען.

נעכטען זיי געווען ביי אונז אין רע-דאַקציע און גענומען אַ „וויזע" מיט'ן שטעמפּעל פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

די ספּאָרט-לייט זענען אין לאָדז געסט ביים היגען „השמונאי"-פעראיין.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

כדי דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער ראַמע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען, אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 22-טען יולי 1926.

1719. וויינבערג פון שוו. יאַקובאַ.
1720. ח. ס. ה.
1721. יעקב בוקסבוים, סקלאַדאָווע 13
1722. משה בלאַנקעט, קאָנסטאַנט.-גאַס
1723. ל. ק., פּעטריקאָווער 17.
1724. ס. ק.
1725. ש. ק.
1726. משה קאַסטאַ.
1727. אַן'אַרבייטסלאָזער לעזער.
1728. י. יאַקובאָוויטש.
1729. אַ לעזער פון ווישניאָוואַ-גוראַ.
1730. בן דוד, צימערס גאַס.
1731. ראָמאַן קליינערט.
1732. שטערנפעלד, ציגעל-גאַס.
1733. ל. ל.
1734. אַ לעזער, סמוגאָווע-גאַס.
1735. אַ טשעכאָטשינסקער.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פּערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע, טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג מיטברענגענדיג די צייטונג.

1736. אַ לעזער פון מאַגנישקי.

פאַר'ן געזעץ זענען אַלע בירגער גלייך, דעריבער ווערט נישט בלויז בנוגע הויכ-געשעצטע פּערזענליכקייטען אָנגעוואָנדען הויז-אַרעסט, נור פון דער דאָזיגער הנחה קאָנען געניסען אויך געוועהנליכע בירגער. לויט'ן אַרטיקעל 21 פון שטראָף-קאָדעקס קאָן דאָס געריכט דעצידירען, אַז דער פער'משפּט'ער צו אַרעסט אויף אַ טערמין נישט לענגער ווי 7 טעג זאָל אָפּזיצען די שטראָף ביי זיך אין דער היים, נעוויס קאָן די ציינגיש פון דאָקטאָר ווערען שוואַכען געזונד-צושטאַנד אין דעם היגזיכט העלפען, אַז די בקשה זאָל גינסטיג פאַר אייך ערלעדיגט ווע-רען.

1737. י. ד.

נישט בלויז אַנ'עדות, נור אויך אַ בעל-חוב אָדער מלוה איז פעראַנטוואָרט-ליך פאַר דער ריכטיגקייט פון זייערע געגעבענע אין געריכט נאָך אַ שבועה ער-קלערונגען. די האַרבקייט פון דער דראָ-הענדע פאַר פאַלש שווערען שטראָף איז אָפּהענגיג פון אומשטאַנד, צי זייערע ערקלערונגען האָבען געהאַט, אָדער גע-קאָנט האָבען אַ ווירקונג אויפ'ן אורטייל פון פּראָצעס און צו דאָס פאַלש שווע-רען איז פאָרגעקומען בעוואוסטזיניג.

1738. א. ח. פרידל.

דערמיט, וואָס איהר האָט בעצאָהלט דעם הויזווירט די צוגע'משפּט'ע סומע דירה-געלד, ווערט די עקסמיסיע נאָך נישט בטול. בטול קאָן זי נאָר דעמאָלט ווערען, ווען דער ווירט האָט פון אייך בעקומען געלד שוין פאַר דעם קומענ-דיגען קוואַרטאַל. אין אַזאַ פאַל איז עס אַ גענוגענדער בעווייז, אַז דער הויז-ווירט האָט די עקסמיסיע צוריקגעצויגען. אויב נאָך דער פערשטענדיגונג מיט'ן הויזווירט צאָהלט איהר ווייטער נישט אין משך פון 2 קוואַרטאַלען קיין דירה-געלד, מוז דער הויז-ווירט אייך אויפסניי איינקלאָגען. וועגען דער צווייטער פראַ-גע מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענ-דיגען מיט אונזער יוריסט.

1739. אַ גראָוויר'ער.

נישט אייער פליכט איז צו קאָנטראָ-לירען די דינסט-ראַנגען פון די בעאַמטע, וועלכע בעשטעלען ביי אייך שטעמפּלען. ווענינער זענט איהר בערופען צו גריב-לען זיך אין דער קאָמפּעטענץ פון דער אָדער אַנדערער דינסט-ראַנג. גענוג איז, אַז דער בעשטעלער האָט אייך פאָרגע-שטעלט אַ בעפולמעכטיגונג פון דער בע-טרעפענדער אינסטיטוציע, האָט איהר געהאַט דאָס רעכט אַזאַ שטעמפּעל אויס-צופערטיגען. צוציהען דערפאַר צו גע-ריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט, וואָלט מען אייך נור דעמאָל געקאָנט, ווען די פאָרגעשטעלטע בעפולמעכטיגונג איז אַזוי פאַרטאַטשנע אויסגעשטעלט, אַז איהר פערדעכטיגקייט וואַרפט זיך פשוט אין די אויגען.

וואַריאַציע פון צאָל אין דער דייטש-פּויל-שער האַנדעלס-טראַקטאַט.

אַ געשפּרעך מיט'ן אינדוסטריעלער ד"ר באַרטשינסקי.

(ס) אין דער פערגאַנגענער וואָך זע-נען פאָרגעקומען בעראַטונגען וועגען וואַלאָריזירען די צאָל-אָפּצאָהלען, אויף וועלכע ס'האָבען אַנטייל-גענומען פאָר-שטעהער פון לאָדזער אינדוסטריעלער.

צוליב דער וויכטיגקייט פון דעם ענין, האָבען מיר זיך געווענדעט צום גרויס-אינדוסטריעלער ד"ר באַרטשינסקי מיט דער בקשה, ער זאָל זיך אַרויסזאָ-גען זיין מיינונג וועגען דעם ענין.

ד"ר באַרטשינסקי איז פּרינציפּיעל געגען וואַלאָריזירען די צאָל-אָפּצאָהלען, נאָר נעהמענדיג אין אַכט די איצט-גע-פיהרטע אינטערהאַנדלונגען וועגען שלי-סען אַ האַנדעלס-טראַקטאַט מיט דייטש-לאַנד, מוז מען ביי דער איצטיגער צייט מסכים זיין אויף אַ טיילווייזע וואַלאָרי-זאַציע פון צאָל, נאָר דערביי דאַרפען איינגעפיהרט ווערען אַ גאַנצע רייה הנחות.

בעגרעניצען די צאָהל טעלעפאָן-געשפּרעכען.

(ב) מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט זיך די פערוואַלטונג פון דער טעלעפאָן-געזעלשאַפט געווענדעט צום מיניסטער-יום מיט אַ פּראָיעקט צו העכערען די טעלעפאָן-אָפּצאָהלען.

ווי מיר דערוויסען זיך, איז אַ ספּע-ציעלע קאָמיסיע, וועלכע האָט די פראַ-גע בעטראַכט, געקומען צום בעשלוס, אַז דער פּראָיעקט פון דער טעלעפאָן-געזעלשאַפט איז אַ גערעכטער, פונדעסט-וועגען האָט דאָס מיניסטעריום בעשלאָ-סען די אָפּצאָהלונג נישט צו העכערען. דערפאַר אָבער איז דאָס מיניסטעריום מסכים צו בעגרעניצען די צאָהל גע-שפּרעכען.

דאָס וועט אָבער נישט נוגע זיין דער פּרעסע.

דאָלאַר.

נעכטיגער קורס אין לאָדז.

נעכטען אינדערפריה האָט זיך אויף דער נישט-אָפיציעלער בערזע באַלד געלאָזט בעמערקען אַ נידריגע טענ-דענץ אויף דאָלאַרען.

בעת עהרנעכטען האָט זיך דער קורס געענדיגט ביי 9.15, האָט זיך דער קורס נעכטען אָנגעהויבען 9.13. אין טער דעם דרוק האָט באַנק פּאָלסקי האָט אָבער געצאָהלט 9.05.

אין גאַנץ פּוילען האָט באַנק פּאָל-סקי געצאָהלט 9.10. און נישט געקוקט אויף דער נידעריגער טענדענץ נישט געוואָלט אַראָפּלאָזען דעם פּרייז און געצאָהלט 9.20 פאַר טשעקען און 9.15 פאַר מזומן. ווייל אָבער די פּריוואַטע בענק האָבען כסדר געצאָהלט 9.10, האָט באַנק פּאָלסקי אויך געמוזט אָנהויבען צאָהלען 9.10 און גענומען יעדע סומע.

אין וואַרשאַ איז דער קורס געווען 9.10 9.11.

ווער דאַרף נישט צאָהלען קיין וואוינונג-שטייער?

—— (פ) צוליב אָפטע ספקות ביים בעשטימען מלוכה-שטייער פון אומבעוועגליכע גיטער, האָט דאָס פי-נאַנץ-מיניסטעריום ערקלערט פאָלגענדעס.

צאָהלען שטייער דאַרף מען נאָר פאַר לאָקאַלען, וועלכע זענען אויסגע-נוצט געוואָרען, און פון וועלכע דער איינגענטימער האָט וועלכע ס'איז איינ-קונפטען.

אין פאַל, ווען אַ לאָקאַל איז נישט פערנומען, דאַרף די געהעריגע מאַכט נאָך אַ קאָנטראָל אַנולירען דעם שטייער.

אָפּגעבערענט אַ פאַר פאַרהאַנגען.

(—) נעהרנעכטען אין אָוונד איז אין דער וואוינונג פון ה' טייטעלבוים, ווסכאָדניאַ 17 אויסגעבראָכען אַ שרפה. ס'האָבען זיך אָנגעכאַפּט אין דער וואוי-נונג די פאָרהאַנגען, וועלכע זענען אינ-גאַנצען פערברענט געוואָרען.

Plutos שאָקאָלאַד
קרעפטיגט, פערשאַפט בלוט און אַ גוטען מוט
1797

פּרץ שטיין און זיין קינד.

דער גורל פון אַ פּאָגראָם-קרבן.

אין „פּאַריזער היינט" ווערט דער-צעהלט:

דוד'ל, דער אכט און אַ האַלב יעהרי-גער זוהן פון'ם אומגליקליכען פּרץ שטיין, איז געזעסען אויפ'ן שפּיטאַל-בעט פון זיין פערוואונדעטען טאַטען, געהאַלטען זיין האַנד, אַלע ווײַלע צו-געלעגט זי צום מייליכעל און געקושט. דאָס לענגליכע פּנימ'ל איז אָפּגעבריוינט, דער טאַטער דערצעהלט די געשיכטע פון זיינע טראַגישע יאָהרען און דוד'ל העלפט אונטער, דערמאָנט פערשידענע פּרטים פון די וואַנדערונגען איבער דער וועלט.

אין די שעהנע טיף ברוינע אויגען האָט זיך אין משך פון די אַכט און אַ האַלב יאָהר אויפגעקליבען צו פיל פריה-צייטיגער פערשטאַנד.

אויפ'ן וועג פון שפּיטאָל, דערצעהלט ער פון זיין לעבען, וואָס איז נישט ווע-ניגער אומגליקליך, ווי דאָס שווערע לעבען פון זיין פאָטער.

— די פּאָגראָמטשיקעס האָבען געשאָ-סען מיין מאַמע, איך ווייס גאָרנישט פון מיין מאַמע, איך בין נאָך געווען קליין, מיר האָבען געהאַט אַ קלייט, מען האָט פערקויפט פיש, גוטע פיש מיט שמאַלץ האָבען זיי אַלץ צוגעבירט.

— דו האָסט געזעהען פּאָגראָמען ?

— איך האָב אַליין געזעהען געהאַנ-גענע אויף בוימער, מיט אַ שטריק אויפ'ן האַלז, מיט דריי ציגעל ביי די פיס, מען שטופּט אַרויס די ציגעל בליי-בען זיי הענגען, איך האָב געזעהען אַ קליין קינד איז געהאַנגען...

— ווי אַזוי האָט עס אויסגעזעהען ?

— אָט אַזוי ! — זאָגט דוד'ל, ער פער-וואַרפט דעם קאָפּ אויף הינטען, פער-גלאָצט די אויגעלעך, שטעקט אַרויס דאָס צינגעל — אַזוי האָט דאָס קינד אויסגעזעהען, נאָך מעהר זענען גע-האַנגען !

— נאָכדעם, זאָגט דוד'ל ווייטער, זענען געקומען די באָלשעוויקעס, איז מעהר נישט געווען קיין פּאָגראָמען, איהר ווייסט, אַז די באָלשעוויקעס האַלטען נישט פאַר קיינעם, נישט פאַר גוים, נישט פאַר יודען, ביי זיי זענען אַלע גלייך.

— מען האָט ביי אונז צוגענומען די גוטס, וואָס מיר האָבען געהאַט און איצט דאַרפען מיר זיצען אין אַזיל, איך האָב אפילו נישט אָפּגענומען די וועש.

ער ווערט שטיל און פלוצלונג גיט ער אַ זאָג:

— איך בעט אייך, מען זאָל איהם גוט אָבהיטען !

— וועמען ?

— דעם פּאַפּאַ !

דוד'ל פרעגט צי אומערום ווייסט מען שוין וועגען דעם, אַז מען האָט געשאָסען אויף זיין פאָטער.

אויך אין זיד-אַמעריקאַ ?

— צו וואָס פרעגסטו דאָס ?

— איך פרעג אַזוי, עס איז דאָ אין אַרגענטינאַ דאָרט מאַקס גליקסמאַן. ער איז רייכער פון ראָטשילד, ער האָט מעטראָס, צינעמאַק, אין בוענאָס-איירעס האָט ער אַנ'אַזיל, דאָרט זענען דאָ מיי-נע שוועסטערלעך, זאָל מען זיי איבער-פיהרען אַהערצו.

— דו בענקסט נאָך זיי ?

— איך ווייין און קלאָג גאַנצע נעכט, איך וויל זיי זעהען מיינע שוועסטער-לעך, זאָל מען אָפּנעמען מיינע שוועס-טערלעך.

ער בערוהיגט זיך, איך פרעג איהם ווייטער:

— האָסטו זיך שוין געלערנט ?

— אומעטום וואו איך קום נאָר מוז איך זיך לערנען, עס ציהט מיך צו לער-נען — קלינגט זיין שטימע ווייך.

— וואָס פאַראַ שפּראַך קענסטו ?

— רוסיש פון רוסלאַנד, יודיש, שפּאַ-ניש שרייב איך און לעז גוט, איטאַל-יעניש אביסעל, וועל איך זיך לערנען נאָך די ענגלישע שפּראַך קען איך „פּאַס-פּעיען" אויף אַנ'אַדוואָקאַט, דערווייל וויל איך זיין אַנ'איבערזעצער, ביז מיין פּאַפּאַ וועט זיך אויסהיילען, און מיינע שוועסטערלעך פון בוענאָס-איירעס וועל איך אַרויסנעהמען, איך האָב זיי שוין לאַנג נישט געזעהען, איך וויל אַרביי-טען, זיין אַנ'איבערזעצער. מיין פּאַפּאַ האָט ביז איצט פאַר מיר געלעבט, איצט וויל איך פאַר איהם לעבען און פאַר מיינע שוועסטערלעך. מען וועט העל-פען מיין פּאַפּאַ ?

— געוויס וועט מען איהם נישט פערלאָזען !

— זאָל מען איהם העלפען, איך וועל אַרבייטען, אויב איך קאָן אַרויס-געהען פון אַזיל, די מענשען דאָ, זיי שרייען ביים אָנבייסען, זיי זענען שמוּ-ציגע, אַלע פּוילען זיך געהען אַרביי-טען, מען וועט זיי מיט שטעקענעס נישט אַרויסטרייבען פון דאַנען, אפילו ביי היינטיגען טאָג מען זאָל קענען אַרויס פון דאָרט !

פון אַ קעשענע פון דוד'לס טונקעל-בלויען, זעהר אָרימען אַנצוג האָט אַרויס-געקוקט אַ רויטע גומענער באַל, מיט דעמזעלבען, מיט וועלכען ער האָט זיך אין דער מינוט פון אָנפאַל געשפּילט. איך האָב נישט געגלויבט אין די ווערטער וואָס איך הער, רעדט עס דאָסזעלבע קינד, וואָס שפּילט נאָך מיט אַ באַל ? — וויפיל מוז מען דורכליידען אַז מען זאָל, אַזאַ ערנסט אין אַזאַ יונ-גען עלטער קריגען ?

די אויגען ווערען דוד'לען פייכט, אין די ווינקלען פערלען זיך גרויסע טראָפּענס, אַ ווייטאָגליכער גרימאַס פרעסט צונויף די ליפּען. ער וויינט נישט, בלייבט שטיל, די טרעהרען פיה-לען אָן די ווייעס און אומענדליכער צער קוקט אַרויס פון די פערטרעהרטע אַכט און האַלב יעהריגע אויגען.

דער זעלבסטמאָרד פון אַ סטודענטקע צוליב איהר געליבטען, דעם אויסוואורף.

אין אַ מאָסקווער צייטונג איז אָפּגע־דרוקט אַ לאַנגער אַרטיקעל פון דעם בעוואוסטען באָלשעוויסטישען זשורנאַ־ליסט ל. סאָסנאָווסקי וועגען דער „מעשה קאָרענקאָוו", וועגען וועלכער מיר האָ־בען שוין געשריבען.

ענדע מאַי איז אין מאָסקווע געמאַכט געוואָרען אַן אָנפאַל אויף דער קאַסע פון דער בערג־אַקאַדעמיע. דער פּאָליציי איז געלונגען צו כאַפּען די רויבער, וואָס האָבען זיך אַרויסגעוויזען צו זיין סאַקי סטודענטען פון דערזעלבער אַקאַ־דעמיע, די 2 ברידער קאָרענקאָוו, און איינער סמירנאָוו. אַלע 3 זענען מיטגלי־דער פון דעם קאָמוניסטישען יוגענד־פערבאַנד („קאָמסאָמאָל"). אַט וועגען דעם קאָרענקאָוו'ן דערצעהלט סאָסנאָוו־סקי די פאָלגענדע געשיכטע:

ווען די סטודענטקע פון בערג־אַקאַ־דעמיע, ריווע דאַווידסאָן, האָט זיך גע־נומען דאָס לעבען, האָבען די פּאַרטיי־אישע און קאָמוניסטישע קעמערלעך בע־שלאָסען צו משפּט'ן איהר מאַן, דעם סטודענט פון דערזעלבער אַקאַדעמיע, קאָרענקאָוו, אַ פּאַרטיי־מיטגליד.

איינענטליך האָט זיך צום פּאָרל גאָר־נישט געפּאַסט דעם נאָמען „מאַן און ווייב" אינגאַנצען אַ יאָהר צייט האָבען זיך געצויגען זייערע געשלעכטליכע בעציהונגען.

דער סוף פון די בעציהונגען זענען געווען 3 אַבאָרטען, וועלכע ריווע דאַ־ווידסאָן האָט זיך געמאַכט. די ערשטע צייט האָבען זיי געוואוינט בעזונדער. נאָכדעם האָט זיך ריווע איינגעשפּאַרט און זיך טאַקע דערשלאָגען, אַז זיי זאָ־לען וואוינען אין איין צימער, אין צו־זאַמענוואוינונג פון דער אַקאַדעמיע.

קאָרענקאָוו האָט זיך שטאַרק ענטקע־גענגעשטעלט. אַז ריווע זאָל זיך אין זיין צימער נישט בעזעצען. „דאָס צוזאַמענ־לעבען וועט שטערן צו לערנען", האָט ער גע'טענה'ט.

נאָר ריווע האָט זיך איינגע'עקשנ'ט. צוערשט האָט זי אַריבערגעטראָגען צו איהם אין צימער איהר בעטעל מיט די זאַכען און געבעטען ביי איהם אַנ'ער־לויבעניש אַוועקצושטעלען עס אויף אַ צייט. שפּעטער האָט זי אָנגעהויבען איבער־נעכטיגען ביי איהם אין צימער שוין נאָכ'ן ערשטען אַבאָרט, ביז זי איז געבליבען אינגאַנצען וואוינען מיט איהם אין צימער. קאָרענקאָוו האָט מיט די ציהען געקריצט און נישט געקאָנט עס פער־ליידען.

אַלזאָ, צי איז ריווע דאַווידסאָן גע־ווען קאָרענקאָוו'ס פרוי? — קאָרענקאָוו אַליין האָט זי פאַר זיין פרוי נישט גע־רעכענט, כאָטש אַ פאַר יאָהר צייט האָט ער מיט איהר געשלעכטס־בעציהונגען געהאַט. כאָטש זי האָט פון איהם גע־מוזט דריי אַבאָרטען מאַכען. ביז ריווע'ן האָט קאָרענקאָוו געהאַט בעציהונגען מיט דער סטודענטקע ס. ק. איין צייט האָט ער אפילו גלייכצייטיג געלעבט מיט ביי־דע. געוועהנליך האָט ער ביידע דער־ביי בענאַרט. נאָר פאַר זיינע פרויען האָט ער זיי נישט געהאַלטען און נישט אָנגערופען.

ענדליך האָט ער זיך אויסגעשריבען אַ דריטע, און זי האָט ער אויך נישט אָנגערופען פרוי.

וואָס־זשע הייסט אַ פרוי לויט קאָ־רענקאָוו'ס שכל?

דאָס טאַקע האָט ריווע דאַווידסאָן נישט געקאָנט בעגרייפען, און — אָנגעהויבען טראַכטען וועגען זעלבסט־מאָרד. און קאָ־רענקאָוו ווייסענדיג, אַז זי ציהט צום רעוואָלווער, האָט ער איהם בכיון גע־לאָזט אויבען־אויף.

דעם 3. יולי, פאָריגען יאָהר האָט זיך אין קאָרענקאָוו'ס צימער דערהערט אַ שאָס און — אויס דאַווידסאָן.

פאַר דעם פּאַרטייאיש־קאָמוניסטישער קאָמיטעט האָט זיך קאָרענקאָוו געהאַל־טען חוצפּה'ריג. ער האָט געמאָלדען, אַז ריווען האָט ער קיינמאָל נישט ליב געהאַט. די בעציהונגען זענען געקומען „צופעליג". די דריי מאָל פערגעהן אין טראַגען — אויך צופעליג. זי איז איהם נמאס געוואָרען, ריווע. ער איז געפּאַ־לען אַ קרבן פון שאַנטאַזש און העצע־ריי. און די מיטגלידער פון דער קאָ־מיסיע — זענען אויסוואורפען און פאַס־קודניאַקעס.

אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון קאָמוניסטישען קעמערל האָט זיך קאָרענקאָוו געהאַלטען נאָך חוצפּה'די־גער. דאָס קעמער'ל האָט אויסגעטיילט אַ נייע קאָמיסיע, און זי איז געקומען צום זעלבען אויספיהר, און פאָרגעלייגט איהם אויסשליסען פון דער פּאַרטיי.

די ראַיאָנישע קאָנטראָל קאָמיסיע האָט זיך בעצויגען ווייך צו קאָרענקאָוו'ן, זי האָט איהם פריינגעשפּראָכען ווייל ער איז נאָך יונג און נישט ערפאָהרען.

איצט, ערקלעהרט סאָסנאָווסקי, זעהט עס אויס, אַז קאָרענקאָוו האָט טאַקע אַליין מיט זיינע הענד דערשאָסען ריווע דאַווידסאָן. די סטודענטען פאָדערען, אַז מען זאָל איהם פאַר איינוועגס שוין אויך בעשטראָפען פאַר דעם מאָרד און און סאָסנאָווסקי אַליין איז איינשטימיג מיט זיי.

„די קאָרענקאָוו'ס, שרייבט סאָסנאָוו־סקי, בעקומען נישט ביי אונז קיין גע־העריגען ווידערשטאַנד. זיי טרעטען לייכט און אונבעשטראָפט מיט די פיס פיל יונגע לעבענס. נישט תמיד דער־געהט עס צו אַ מאָרד, אָדער צו אַ זעלבסטמאָרד. אָבער מאָראַלישע מאָרדען ווערע בעגאַנגען זעהר אָפט. איז עס נישט אַ מאָראַלישער מאָרד, ווען אַ סטו־דענטקע איז געצוואונגען דורכצוגעהן דורך דעם בעט פון אַזאַ טיפּ ווי קאָ־רענקאָוו, וועלכער פערנעהמט אַ הויכען אַמט אין אוניווערזיטעט, אום זי זאָל קאָנען קריגען אַ סטיפּענדיע, אָדער אַ פרייען באָהן־בילעט, א. ז. וו.

ה' דיזענהאָף אָפּגעפאָהרען קיין ארץ־ישראל.

לאָנדאָן, (י. ט. א.) ה' דיזענהאָף, ג. בירגערמייסטער פון תל־אביב, און מיט ליד פון דער דעלעגאַציע פון ועד־הלאומי צו דער מאַנדאַט־קאָמיסיע ביים פעלקער־בונד, איז נאָך אַ קורצען אויפענטהאַלט אין לאָנדאָן צוריק אָפּ־געפאָהרען קיין ארץ־ישראל. בעת זיין ווייל'ען אין לאָנדאָן האָט ה' דיזענהאָף אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט'ן קאָ־לאָניעס־מיניסטער ה' עמערי און מיט לאָרד באַלפור.

ניַיע יודישע פּראָפעסאָרען אויפ'ן ווינער אוניווערזיטעט.

וויען, (י. ט. א.) דער בעקאַנטער פאָרשער אויפ'ן געביט פון טראָפּיץ ד"ר מאָוריצי אָפּענהיים, אַ יוד, איז בעשטימט געוואָרען אַלס פּראָפעסאָר אויפ'ן מעדיצינישען פאַקולטעט פון וויענער אוניווערזיטעט.

צווישען די קאַנדידאַטען אַלס אויסער־אָרדענטליכע פּראָפעסאָרען פון מעדי־צינישען פאַקולטעט געפינען זיך אויך 5 יונגע יודישע פּראָפעסאָרען.

דער וואַטיקאַן און די יודישע פּראָבלעמען.

קאָרעספּאָנדענץ פון רוים צום „ניַיעם פאָלקסבלאַט".

קאַרדינאַל וואַן ראָזים, איינע פון די איינפלוסרייכסטע פּערזענליכקייטען פון דער קאַטוילישער קירכע און אָנפיהרער מיט אַלע קריסטליכע מיסיאָנען איבער דער גאַנצער וועלט, האָט אין אַ גע־שפּרעך מיטן רוימער קאָרעספּאָדענט פון דער י. ט. א. אַרויסגעזאָגט זיין מיינונג איבער דער שטעלונג פון דער קירכע צו פערשידענע פּראָבלעמען פון יודי־שען לעבען, די ווענדונג פון וואַטיקאַן נאָכן „הייליגען יאָהר" אין בעצוג צום יודישען פאָלק.

די קאַטוילישע קירכע, האָט געזאָגט זיין עמינענץ, קאַרדינאַל וואַן ראָזים, שטרעבט צו אַנ'אַלגעמיינער דערנעענטע־רונג און ברודערליכען צוזאַמענלעבען פון אַלע פעלקער לויט גאָטס־געבאָטען און דער קריסטליכער לעהרע פון ליבע און גערעכטיגקייט. די קירכע פּראָוו־ייל אויפ'ן שטרענגסטען אופן און מיט דער גאַנצער קראַפט פון איהר אויטאָריטעט דעם אַנטיסעמיטיזם און הויפּטזעכליך איצט נאָכ'ן קריג, ווען גע־גען יודישען פאָלק האָבען זיך צופלאַ־קערט אַזוי פיל אונצעהליגע אַבערגלוי־בענס, פּערפאָלגונגען און אונמענשליכער האַס, ווייל די קאַטוילישע קירכע לאָזען הערען איהר שטימע פון אַלמענשליכער ליבע, גוטסקייט און גערעכטיגקייט.

עס מוז בעטאָנט ווערען, דאָס וועל־כער עס איז פּרוב געגען אַ ווירדיגע, רוהיגע און זיכערע עקזיסטענץ פון יו־דישען פאָלק קען נישט געפונען די מינדעסטע אָנערקענונג מצד דער קיר־כע, ווייל דאָס איז געגען איהר גייסט און געגען איהרע ווייטצילענדע אויפ־גאַבען און בעשטימונג.

די קאַטוילישע רעליגיע האָט אַ גע־מיינזאַמקייט מיט די יודישע דריי הויפּט־יסודות, וועלכע זענען: דער גלויבען אין איינעם און איינציגען גאָט, אין דער אונשטערבליכקייט פון דער נשמה און איהר לייטערונג דורך שטראָף פאַר די בעגאַנגענע זינד און איך וואָלט גע־וואונשען, האָט בעמערקט דער קאַרדי־נאַל, דאָס מען זאָל אין דער יודישער רעליגיעזער ערציהונג אויף די דאָזיגע געמיינזאַמקייט לעגען מעהר אַכט און אויפמערקזאַמקייט.

די קריסטליכע רעליגיע האָט צו פערדאַנקען דעם יודישען פאָלק איהרע גרויסע גייסטער, איהרע אַפּאָסטאָלען, ווי דעם הייליגען פּעטער, פּויל, ישוע הנוצרי און דאָס אַליין פאַר זיך איז שוין אַ בעגרינדעטער גרונד ישראל זאָל זיין געשעצט און געאַכטעט.

125,000 פונט רעגירונגס־סובסידיע פאַר די העברעאישע שולען.

ירושלים, (י. ט. א.) די פּאַלעסטי־נישע טעלעגראַפען־אַגענטור ווערט גע־וואָהר, דאָס די ארץ־ישראל רעגירונג האָט בעשטימט אַלס היי־יעהריגע סובסידיע פאַר די העברעאישע שולען אין לאַנד אַ סומע פון 125,000 פונט.

וואוקס פון דער יודישער אַרבייטערשאַפט אין רוסלאַנד.

מאָסקווע (יט"אַ) לויט די לעצטע סטאַטיסטישע ידיעות פון די אַרבייטער פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען קומט אויס, דאָס די פּראָלעטאַריזאַציע פון די יודי־שע מאַסען אין רוסלאַנד געהט צו מיט אַ שנעלער טעמפּאָ. אין יאָהר 1924 האָט די צאָהל יודישע מיטגלידער פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אין קיעוו אויסגעמאַכט 15 פּראָצ. איצט שוין 21,6 פּראָצ. צווישען די מעטאַל־אַרבייטער האָט זיך די צאָהל פון די יודישע אַרביי־טער פערגרעסערט פון 6, 7 פּראָצענט אויף 4, 19. פּראָצ. אין דער כעמישער אינדוסטריע האָט די צאָהל יודישע אַר־בייטער זיך פערגרעסער פון 28.9 פּראָצ. אויף 46,9 פּראָצ., צווישען די לעדער אַרבייטער — פון 18,4 פּראָצ., אויף 40 פּראָצ. אין די בוך־דרוקערייען — פון 13,3 פּראָצ. אויף 24,4 פּראָצ. צווישען די שניידער־אַרבייטער פון 60 פּראָצ. אויף 72 פּראָצ. דאַנעגען אין דער נאָה־רונגס־אינדוסטריע איז די צאָהל יידישע אַרבייטער געפאַלען פון 19,8 פּראָצ. אויף 13 פּראָצ.

אין ווייסרוסלאַנד האָט זיך פערגרע־סערט די צאָהל יודישע מיטגלידער פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען פון 15 פּראָצ. אויף 26 פּראָצ. אין דער גלייכער מאָס האָט זיך אויך פערגרעסערט די צאָהל יוגענדליכע יודישע אַרבייטער אין די פאַבריקען און בערג־אינדוסטריע.

איז וואָרד פון ליידענשאַפטען.

(ראָמאַן).

(300

פוג'ם קוש האָט לאָרא דערקענט איהר הייס־געליבטען מאַן. דער אַלטער פראַנק איז דערוויל געווען שטאַרק צופרידען. ער האָט זיך אַרומגעדרעהט, ווי א מחותן אַרום דעם פּאָר'ל, וואָס האָט זיך צאַרט אַרומגענומען, און גע'טענה'ט.

— א, פרויען, ווי פערטעריש איהר זענט! אָט האָט איהר א ביישפּיל: מיט א פּאָר מינוט פריהער האָט זי געשריגען מאָר האַס און עקעל, און איצט נעהמט זי איהם אַרום און קושט איהם! און דאָס הייסט אויף פרויען־לשון — טרייהייט!

פּלוצים האָט א מורא'דיגער זעץ איבער'ן קאָפּ אַנידערגע־וואָרפען דעם אַלטען יודען אויף דער ערד.

דער כלומרשטער גראַף באַטיאַני האָט זיך בעפרייט פון לאָרא'ס אָרעמס און מיט א קלאַפּ פון זיין פויסט אַנידערגעוואָרפען פראַנק'ן.

ער האָט גלייכצייטיג אַראָפּגעריסען פון זיך די פּאַלשע באָרד, און ווידער אַרומגענומען זיין ווייב.

— קום צו מיר, ווייב מיינע! — האָט ער אויסגערופען — רוה זיך אויס אויף מיין ברוסט! נישט דער גראַף באַטיאַני אָרעמט דיך און האַלזט דיך, נאָר איך, דיין מאַן, דיין בעשיצער! איך בין דאָ אַהער געקומען, לאָרא, כדי דיך צו ראַטעווען!

שיער משוגע פאַר אונגעהויערער פרייד, איז לאָרא ווידער צוגעפאַלען צו זיין ברוסט.

זי האָט פערשטאַנען, אַז צו אַלע איהרע יסורים נעהמט איצט א סוף.

מיט איין האַנד אַרומנעהמענדיג זיין פרוי, האָט זיך לויפּ־טער מיט פּעראַכטונג געווענדעט צום אַלטען יודען, וואָס איז געלעגען אויף דער ערד.

— ס'האָט אויסגעשלאָגען דיין לעצטע שעה, אהרן פראַנק!

— האָט ער געזאָגט — דו האָסט געוואָלט מסחר'ן מיט מענשען, אַ שוצלאָזע פרוי האָסטו געוואָלט פערקויפען צו יענעם, וועלכער פערפאָלגט זיין רויב ווי אַ בלוט־דורשטיגער טיגער! דו האָסט גאַנץ גוט געוואוסט, אַז לאָרא געהער צו מיר, און דו האָסט גע־האַט די העזה אַרויסצוטרעטען געגען מיר! איצט, גלויב איך, ביזטו אַליין נישט מסופּק, אַז מיר וועלען זיך אָפּ'חשבונ'ען — און דו וועסט בעקומען דיין טויט־פּסק!

אהרן פראַנק איז געלעגען אויף דער ערד, נישט האָבענדיג די דרייסטקייט זיך אַ ריהר צו טון; מיט ברייט־אויפגעריסענע אויגען און מיט א מורא'דיג איבערגלויבערישע שרעק האָט ער געקוקט אויפ'ן פּלוצלינג אָנגעקומענעם בעל־נקמה און תליון.

פאַר פּחד האָט ער אַ וואָרט נישט געקאָנט אַרויסרעדען, און זיין פּנים האָט זיך מאָדנע אויסגעקרימט, די אונטערשטע ליפּ איז איהם לאָקער אַרונטערגעהאָנגען און די האָהר אויפ'ן קאָפּ האָבען זיך איהם ממש קאַפּויער אויפגעשטעלט.

לויכטער האָט נאָך קיינמאָל אין זיין לעבען נישט געזעהן אַזאַ אויסדרוק פון אונגעהייערע אימה.

— וואַרט אַ ווייל'ע, לאָרא! — האָט זיך לויכטער געווענדעט צו זיין פרוי — איך וועל דיך אַרויספיהרען פון דעם דאָזיגען שרעקליכען הויז, וואו דו האָסט אַזוי פיל געליטען! איידער איך וועל אָבער אַרויס פון דאַנען, מוז איך אַרויסטראָגען מיין פּסק־דין! דער מנובל האָט זיך פערדינט דעם טויט, ווען אפילו ס'איז איהם נישט געלונגען דורכצופיהרען דאָס פערברעכען, און ער וועט היינט נישט אַוועק פון מיין גערעכטען משפּט!

— היינך, מיין טייערער! — האָט לאָרא אויסגערופען — זיי נישט אַזוי האַרב מיט'ן אורטייל! פערפינסטער נישט די שעה פון אונזער צוזאַמענטרעפעניש מיט אַ מאָרד! פערשמיר נישט דיי־נע הענד מיט בלוט פון דעם פעראַכטעטען מענש! שענק איהם דאָס לעבען! דאָס בעט איך דיך, איך, דיין לאָרא, אז דו זאָלסט אַזוי טון!

— צי הערסטו, אהרן פראַנק? — האָט לויכטער הויך און פייערליך אויסגערופען — דו הערסט, ווי אַ מלאך פון הימעל נעהמט זיך אָן פאַר דיר! דו האָסט זי געפּייניגט, דו האָסט זי פערשפּאַרט אין אַ קעלער, דו האָסט איהר געדראָהט זי צו פער־קויפען צו איהר דם־שונא! זי האָט געגעבען סיבות דיך צו פעראַכ־טען און האַסען — נאָר זי בעט פאַר דיר, זי וויל דיר שענקען דאָס לעבען! דאָס מאָל קאָן איך אָבער נישט דערפילען איהר בקשה! איך בין מחויב דיך צו דערהרג'ענען! גרייט זיך דע־ריבער צום טויט, אהרן פראַנק! דיינע תפילות וועלען דיר, איבע־ריגענס, נישט ברענגען קיין נוצען! דער וואָס האָט זיך פער־זינדיגט אַזוי שווער ווי דו, קאָן נישט אויס'פועל'ן ביי גאָט קיין מחילה אין עטליכע מינוט!

פראַנק האָט זיך מיט מאַטערניש אויפגעהויבען אַ ביסעל פון דער ערד, און אויף די קניה צוגעקראָכען צו דעם רויבער'ס פיס.

— האָב רחמנות, לויכטער! — האָט ער אַרויסגעקרעכצט, פּלאָנטערנדיג מיט דער צונג — וואָס פאַר אַ נוצען וועסטו האָבען דערפון, וואָס איך וועל שטאַרבען! איך בין טאַקי אַ שלעכטער מענש, אַ נוקם ונוטר — איך ווייס עס אַליין — אָבער איך בין שוין געגוג אַלט, און קאָן קיינעם נישט ברענגען קיין שאָדען! איך שווער דיר, אז אויב דו וועסט מיר שענקען דאָס לעבען, וועל איך ווערען אינגאַנצען אַנ'אַנדער מענש! איך שווער...

— שווער נישט! — האָט איהם לויכטער שאַרף איבערגע־שלאָגען — דיין שבועה איז דער שקר אַליין! זיי מתפּלל! איך האָב נישט בדעה דיר מוחל צו זיין!

דער אַלטער האַלב־משוגענער יוד האָט ציטערענדיג מיט'ן גאַנצען קערפּער פאַר שרעק, אַרומגענומען דעם רויבער'ס קניה.

(פאָרטזעצונג קומט.)

נעגעו בעלווינונג!

פאהרענדיג אויפ'ן טראמוואי פון גייערס מארק ביז לאַץ קאָסטשעלנע, האָב איך פערלוירען אַ פּאָרטמאָנע׳ אין וועלכען עס האָט זיך געפונען פּאַפּירען, וועלכע האָבען פאַר קיינעם קיין ווערט נישט און אַ וועקסעל אויף 90 זל. בעצאָהלבאַר אין לאָדז, ציגעלניאַנע 38, ביי ברכה וואָלף. איך בעט דאָס אָפּצוגעבען אין ברושעשינער 56, ביי פלאַכטא. געגען בעלוינונג. 795

28 נאַר 28 נאַר 28

פערקויפט נישט איידער

מעבעל,

דיוואַנעם, פעלעצן, אַנציגער, נייע מאַשינען אויוו. בעפאַר איהר איינקויפט אייך בעזוכט ביי די לאַנג-קאָנסטרוירטע פירמע

ת. ראָזנ'ס, בענעדיקטא 28

נאַר איך צאָהל די העכסטע פרייזען!

בעמ.: ביי מיר אויף לאַגער שטענדיג פערשידענע געניצטע מעבעל אין נויטען צושטאַנד. פרייזען צוגענגליכער, ווי אומעטום!

28 נאַר 28 נאַר 28

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!

אין סאָמער יאָ? זאָלסטו קומען צו לויפען אין ביוראָ **פעטריקאָווער 18**, וואו ס'ווערט ערלעדיגט אַלערליי ביטעס לויט'ן אויסטאַוו, קלאַוורעס, ואבעזפיעשעניעם אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס, אַמאַזיציעס, אַדוואָקאַטעס, רעקורסע! - וועגען קאָנצעסיעס אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס ין אַלע סאָציאַל-ביצ רקין, **שותפות-אַכטען**, סטאַטוטען, אַכטען אינטערצעסיעס, אַכטען דאַראַוויזיעס, קאָרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. 503

שנעל, רעיעל און בילינ!

צו וואס זאלט איהר ליידען?

פונ'ם שווייס פון די פיס, פון וואָס עס קריכט אָפּ די הויט און עס מאַכען זיך ראַנעס, פערשפּרייט דאָס אַ שלעכטען ריח, אַז קיינער קען נעבען אייך נישט שטעהן, קענט איהר פטור ווערען, נוצענדיג דעם אויסגעפּרובטע,

פראָשעק „ראַדיקאַל"

דער פראָשעק פערהיט אייך פון פּלאַצען די הויט. צו בעקומען ביים ציטונגס-פערקויפער ווערניאַזש, אַלטשטאַט 1, אין פּריוואַט-וואָהנונג פעטריקאָ. 27 פאַר פערקויפער-ראַבאַט אַגענטען-בעדינגונגען. הוט אייך פאַר נאָכמאַכונגען! 469

רעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד"ר וואַלינס	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4–3
ד"ר בערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	10.30–9 5 30–4
ד"ר שיפּמאַן	אינ. ערלובע קראַנקה.	12–10 6–5
ד"ר לובימש	הויט-און געשלעכט קר.	1–11
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2–12
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2–12 30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	3–1
ד"ר בערגסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	4–3

פּלאָמבירונג, שפּר. ד. שטקרונגען ווי שטעלען א. ז. ו. פּאַק. ן-שטעלען, קינסטליכע בערג-ציין-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויך... 2170

ביי דער רעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ דענטיסטישער קאַבינעט עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	ציין-ארצט	9–2 נ. מ.
ד"ר לאַזשינסקאַ סטאַראַ-אַלסקאַ	ציין-ארצט	7.30–3

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבען א. א. וו. די רעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג. הייזש 3 זלאָטעס.

ווייכטיג פאַר רעסטיקער!

בעפּאָר איהר נעהמט קויפען, איבערציינט אייך, - דאָס נאַר אין דער פאַבריק

ש. שוואַרצאַווסקי
פּוילנאַצנאַ 24 טעל. 31-85

בעקומט איהר שטענדיג אויף לאַגער אין גרויסען אויסוואַהל: פאַטענטירטע פעדער-בעטען פון דער בעוואוסטער מאַרקע „Palma-Patent" מיט אַ גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר, מעטאַל-בעטען, לע שאַרעס, האַמאַקעס, קינדער-בעטלעך, קינדער-שפּאַציר-וואַגענס און און אויסלענדישע. פעלד-בעטען מיט ווענטלעך צו 18 ז'. און פּאַלאָטע-14 זל. אלעס צו האַנדורענץ-פרייזען!

האַנטעסאָנירט דורך דער עלעקטראָניע.

ווער סוויל האָבען אַ ליכטיג לעבען!

זאָל קומען צו דער בעוואוסטער פירמע

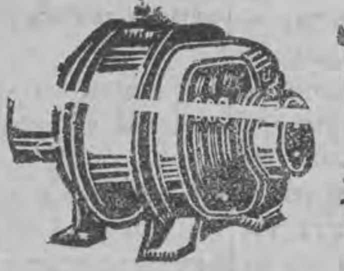

ב. ראַטביין
קאָנסטאַנטינער 3

וועלכע פיהרט אויס אַלע ארט עלעקטרישע אנלאַגען, ליכט און קראַפט, גרויסער אויסוואַהל פון עלעקטרישע אַרטיקלען. צו ערמעסיגטע פּרייזען. קומט און איבערצייגט אייך!

צאָהן-פּאַסטאַ „DENSO"

דאָס פלעגען די ציין אונדאָס מויל געהערט צו די וויכטיגסטע היגיענישע פּרינציפּען, ווייל פון ווייסע געזונטע ציין און ריין-מויל הענגט אָפּ דאָס געזונט פון דעם מענש.

דערציבער ווערט די צאָהן-פּאַסטאַ „DENSO" עמפּפּוילען דורך די ד"ה דאָקטוירים אַלס אַ אָנטיסעפּטיש מיטעל צו פלעגען די ציין און מויל, וועלכע פערנוצט ביים טעגליך ן געברויך אלע ציין-אינריינונגען.

Laboratorjum Chemiczne „Dental"
Lekarza-Dentysty Romana RITT'a

525 צו בעקומען איבעראַל!

Artystyczny Zakład Fotograficzny
„POLONJA"
שוו. יערזשעגאָ 19 (עלעקטערינער־וסקע)

איך מאַך דערמיט בעקאַנט, אַז אין מיין אַטעליער ווערען אויסגעפּירט ... פאָטאָגראַפיש ארבייטען, ווי: גאַבינעט, וויזיט, בילדער, גרויסע בילדער פאָטאָקאַרטען, ווי אויך גרויסע פאָרטרעטען אין נאַטור-גרויס און אָקוראַט פריזען. דאָס פּאָזירען לויט די נייעסטע מאָדע - אויפן פּראָגראַנג בעקומט מען ביי מיר פערשידענע קליידונג צום פאָטאָגראַפירען אָהן צאָהלונג.

פאַר פּאַראַליען, אַרטיסטישע קרייזען מיט 30 פּראָצענט בילינער! שניידט אוים דעם קופּאָן!

י. גוטערמאַן

בעמערקונג: צוגאַהר מינ'ן טראַמוואַי נומער 3 ביז רוג בלאָגווערנאַ, רוג יערזשעגאָ

4 פּאַס-קאַרטען סעפּיע בראָזן דאָפּעלט רעטושירט נאָר 2.50 זל. גילטיג פאַר 1 פּערזאָן. דעם קופּאָן מיטברענגען!

פּעהלנע מעדלעך

ווערען גענוצט צו נייען ביי דרייטשמאַן, 30 קאָנסטאַנטינער 30

בריליאַנטען,

בעפאַר איהר פערקויפט אייערע גאָלד, זילבער, קינסטליכע ציינער, דימאַנטען, גאָלד, זילבער, גאָלד ... קומט אַ פּריינדלעכע אייך, אַז דער גאָלד... יובעליר-געשעפט-אינהאַבער

M.Chodżko Południowa 1

צאָהלט די העכסטע פרייזען! בעמערקונג: טאַקסירונג אומזיסט. 514

קאָלפּסידרעס

ווערען אין פערלויף פון איין שעה אויסגעפּראַסט און אויס געקלעפט און אלע נאָכט רעגיסטרירט פון גייטאָ פּאַלקסבלאַט! פעטריקאָווער 21

יעדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אַז דער

מעבעל

ווינאַגעס, פעלעצן, נייע מאַשינען, גאַרדעראָבען א. ז. וו. צאָהלט די העכסטע פרייזען

א. וויצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (דזיעלנאַ)

29 אין מעבעל-גאַלעריע, (פּריוואַט-וואָהנונג שענקטאָפּט 29 ביי מיר שטענדיג פערשידענע, געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1374

קאָמפּלעטע איינריכטונג פון אַ

האַבער-פלאָקען-פאַבריק

צו פערקויפען אָדער פערפאַכטען אויף זעהר גוטע בעדינגונגען. אָפּערט. אונטער „Paddy" אין אדמ.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
Zgierska 38, tel. 34-72

ספּעצ. פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען. נעהמט אָן פון 6 ביז 8 אָוונט.

זונ 12 ביז 1 מיטאָג אין דער רעטשניצע אויף נייערם מאַרק, פּעטריקאָווער 294.

Dr. med. Grzegorz Rozenberg

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציאַליסט פאַר מאַגען- און דאַרם-קראַנקהייטען

נדאַנסקאַ 44 **Gdańska 44** טעלעפאָן 24-44

נעהמט אָן פון 230 ביז 330 נ"מ. אין רעטשניצע „קאָנזומאָס", צעגעלניאַנאַ 29 פון 9-10 פון 6 ביז 730 אָ.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקה

9 קאָנסטאַנטינ ... ווסקאַ 9
טעלעפאָן 81-27

ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער. נעבעכעלדענעס פון 12-2 פון 5-7. 173

נעהמט אויך אָן אין דער רעטשניצע גדעשטערע 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

Dr. Adam GROSGLIK
27 Aleje Kościuszki 27.

הויט און געשלעכט קראַנקהייטען. רענטגען און ליכט - היילאַנשטאַלט. נעהמט אָן פון 4 ביז 7 ... 171

Dr. ALTERMAN-GURFEL

פרויען-קראַנקהייטען און אקושעריע.

Piramowicza 10.

נעהמט אָן פון 4-6 נאָכמיטאָג. 791

רעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַכאַווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3-2 11-10 $7\frac{1}{2}-6\frac{1}{2}$
ד"ר רוזשאַנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11–10 2–1
ד"ר גאָלדשטיין-פאַלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייט	7-8 1-12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	$6\text{-}5\ 1\text{-}11\frac{1}{2}$
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	2-1.ז 4-3
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	$7\text{-}5\frac{1}{2}\ 1\text{-}11$
ד"ר סטופּפער	רענטגען	12-10 6-4
ד. פּרוסאַק	ציין-ארצט	10–2
נ. ראַזעס	ציין-ארצט	7–4

צאָהן-טעכניקער, בעלאָכטונגען, קוואַרצן, מאַסאַזשען, א. א. וו. ביי דער רעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונג פון קוואַרץ-לאַמפּן, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קוואַרץ פאַר שטאַמלער.

אַנמעלדונגען בעגען שוואַכער (געזאַלצענע) פון 4—5 נאָכם.

די רעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג. הייזוס אין דער שטאָט.

שייטלען

און פערשידענע קוואַליטעטען האָאַר, פּערוק, מאָדערנע נייטע אויסאַרבייטונג, רעעלע בעהאַנדלונג, צו בעקומען קאַמיענאַ 5, 2-טען הויף לעבען איינגאַנג 2-טען שטאָק ביי בצלאל שאַרושעק.

אַנאַנסען - פרייז

אַבאָנעמענטס-פרייז

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Cacioshami i druk: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.